

Na Dodogoro Tai Jone

Na popodalaina

¹ Pana buka api sa qai takuti sira na sakasava sa vavotu lameria pana dodogoro i Jisu Karisito. Na Tamasa tu sa vania i Jisu Karisito sa na dodogoro isa, ko mina ule votu vakabere vaniria ira na ona nabulu sira na veveidi na sakasava nake sovaina beto kode mai pidoko lame saunia. Ko i Jisu sa garunia sa nona mateana ko sa ule votu vania sa na ona nabulu i Jone,

² ko i Jone sa sa vavakatoniria sira na sakasa sa batiria. Ko na sakasava sa batiria i Jone sira na paranga tana Tamasa beto na vavakatona i Jisu Karisito.

³ Mina tamana sisa mina tiro votuniria na paranga kokorotai aipira, beto ko mai tamana sira mai vainongoroniria beto mai tutiria na paranga qai takuti pana buka api! Ura sa tei tata lame tu sa na totooso totonai mai gore votu sira na sakasava aipira.

Na Paranga ti Jone lao tadira ka vitu ekelesia pa Esia

⁴ Ara Jone sa qa kuti lao pana tamugou ka vitu ekelesia pa ia pa Esia.

Mi kole somana pana tamugou sa na vairoqu vaialona beto na bule na lame veidi tana Tamasa, isa sa korapa kopira, sa kole perangana tu, beto kode mina korapa tu vuka risa. Beto ko na vairoqu vaialona beto na bule isa sa sa koko lame vei tugu

tadira ka vitu gagala pana moena na ona totoqo bangarana;

⁵ beto ko na vairoqu vaialona beto na bule isa sa sa koko vei pana tai Jisu Karisito, isa na tarangena nona vavakato, na tinoni sa turu mule vamoe pana mate, beto ko isa sa bangaraniria na babangara pa kasia gusu.

Isa sa roroqugita sa gita ko pana orunguna sa sa ruvatagita pana oda sela sa gita,

⁶ beto ko sa roiti veinigita na ona bubutu iama isa, ko tage nabulunia gita sa na Tamasa na Tamana. Ko pana ti Jisu Karisito mi kole sa na vinalavata beto na neqi kamua na kamua! Agua.

⁷ Dotu, sa korapa lame pa lei sisa!

Ko doru tinoni sa kode mai batia sisa, tataviti ira na tinoni qai qatai isa.

Ira doru puku tinoni pa peso sa mai lukana takulangania sisa.

E, mina vei tugu! Agua.

⁸ <<Ara sa na popodalaina beto na vinabetona,>> sau sa na Bangara na Tamasa, <<isa sa korapa kopira, sa kole perangana tu, beto kode mina korapa tu vuka risa, na Tamasa vivana jola.>>

Na Karisito sa votu ti Jone

⁹ Ara Jone, ara na tasimiu qa tutia i Jisu ko qa somana vitigi tavitigou pana binangara tana Tamasa beto turu vangaju. Qa taloa pale pa nusa pa Patimosi sara, ura qa vavaqatania ara sa na paranga tana Tamasa beto na vavakatona i Jisu Karisito.

¹⁰ Pana rane tana Bangara qa taaru pana neqi tana Gagala Tabuna sara beto qa nongoria sa kai

ovovele lavata sa vaqoro viva vei na kuvili pa liguqu.

¹¹ Pira sau sa na ovovele isa, <<Mu kuti vakoleria pa buka sira qu batiria beto mu garunu laonia pana tadira ka vitu gugusu lavata aipira: pa Episasi, pa Simuna, pa Peqamosi, pa Tuatiera, pa Sadeisi, pa Piladelapia beto pa Laodikeia,>> sau.

¹² Poni ma balinga ko ma batia i sei sa sa korapa parangasiu qau, ko qa balinga poni sa qa batiria sa ka vitu tuturuna tana juke. Ko na tuturuna tana juke ira sa qai taroiti pa qolo,

¹³ ko koleona pana vaikorapaidi ka vitu tuturuna tana juke sa kale vei kai Tuna na Tinoni sa vasaea na poko kakasa gojo doruru sa gore tu kamu pa nenena, beto ko na qolo sa sa kilisavariana pa raraqona.

¹⁴ Na vurunguna pa batuna sa sa keka vavalaka vei na vulu babi na lei, na matana sa tolanga vei na memeani iku,

¹⁵ na nenena sa vei na kilangani barasi sa tavalioso pana iku, beto na ovovelena sa vei na ovangani kijara pie.

¹⁶ Na lima kale matuana sa aruniria ka vitu seru, pana mangana sa votu na benete sa gani vaikale, beto na isumatana sa sa kabere tolanga vei na tapo korapa rane.

¹⁷ Ko totonai qa batia ara sisa, poni sa qa matagutu vivitigi, ko qa vukele gona kole pa nenena kale pu vei na tinoni matequ. Poni sa vaoponisiu na lima matuana beto sa parangasiu, <<Muke matagutu! Ara sa na momoe beto na liligu.

¹⁸ Ara sa na toaqu! Qa mate mai tu perangana, ba dotu kopira sa qa toa kamua na kamua. Ara qa isongia sa na viduluna na mate beto na ia tadira na tinoni matedi.

¹⁹ Ko kopira mu kuti vagoreria sira na sakasava qu korapa dogororia, beto ko ira na sakasava mai pidoko votu vuka risa.

²⁰ Api sa na ginua golomona ka vitu seru qu batiria pa lima kale matuaqu, beto ko ka vitu tuturuna na juke. Ira ka vitu seru sa ka vitu mateana tadira ka vitu ekelesia, goto ka vitu tuturuna na juke sa ka vitu ekelesia.>>

2

Na nongoro tadira na ekelesia pa Episasi

¹ <<Tana na mateana tana ekelesia pa Episasi sa api mu kutia:

Aipira sira na paranga tana sa aruria ka vitu seru pana kale matuana beto sa rerege pana vaikorapaidi ira ka vitu tuturuna juke qai taroitani pana qolo. Pira sau sisa,

² <Qa gigilariaqua ara sira na mua roiti qu gosoro taleni vitigi, na mua turu vangaju, beto quke tavaraguaniria tugu vei sira na tinoni ikikeredi. Qu tei podekeria tugu ao sira qai gigala muleniria na tinoni tagarunudi, ko qu tei bati votuniria tu sa na tinoni nyonyoravadi gu sira.

³ Qu turu vangaju, beto ko qu gosoro taleni vitigi nisongoqu ara beto qu pavu talenia sao.

⁴ Ba api gu sa qake tavaraguania ara pana tamu: kopira quke vairoqu vei qu vevei na tooso momoe sao.

⁵ Ko mu roqu vakoititia sa na souna vei ketakoi qu koko vukele. Mu gabala ko mu roitiniria sira na roiti qu roitiniria na totooso momoe. Vei munake gabala sa kode mana lame ko mana var-ijo palea pana ona kokolena sa na mua tuturuna juke.

⁶ Ba api sa isa qa qeranigo ara ao: quke tavaraguaniria tu ao sa na roiti tadira kai puku tinoni qai giganiria na Nikolaitesi, ko ara ba qake tavaraguaniria tugu sira.

⁷ Na tinoni sa pore talingina sa mi nongoria sisa vei sa pojai na Gagala Tabuna tadira na ekelesia! Pana tadira na tinoni mai turu varene pana dia rarange, sa ara mana vamalumuria ko mai tekua sa na vuana na gou vaivatoana, isa sa pidoko pana inuma tana Tamasa,> sau,>> sau sisa.

Na nongoro tadira na ekelesia pa Simuna

⁸ <<Beto tana mateana tana na ekelesia pa Simuna sa api mu kutia:

Aipira sira na paranga tana na popodalaina beto na vinabetona, isa sa tei mate mai tu ba sa toa mule. Pira sau sisa,

⁹ <Qa gigilaiqua ara sa qu tangangulu na suvere golaba sao (ba pana toa gagala sa qu isisongo sao)! Beto qa gigilariaqua tugu ara sira na sakasava ikikeredi qai poja tarinigo ira qai gigala muleniria na tinoni Jiu, ba qai seke tugu goto na puku tinoni gu pana vaikamu tai Setani sira.

¹⁰ Munake isongo matagutuniria sira na tap-ata kode iapeki muna gosororia. Mu vainon-goro lame ko! I Setani sa kode mina gona tomenigou pana ruma vaipiu sa kaki agou, ko

mina podekegou, ko ka manogaputa rane mina vatapatagou. Ba vei muna tavamate tu ba muke beto rangesiu sara, ko ara mana vanigo na toa jola, isa sa vei na pinia sa tekua na varene tonai sa vakilasaria nona kana.

¹¹ Na tinoni sa pore na talingina sa mi non-goria sisa sa pojai na Gagala Tabuna tadira na ekelesia! Ira mai turu varene pa dia rarange sa maike tavavitigi pana mate vinarua,> sau sisa.>>

Na nongoro tadira na ekelesia pa Peqamosi

¹² <<Beto pana tana mateana tana na ekelesia pa Peqamosi sa api mu kutia:

Aipira sira na paranga tana na tinoni sa isongia na benete sa gani vaikale. Pira sau sisa,

¹³ <Qa gigilaiqua ara sa na ia ketakoi qu su-veria ao sa na ia ketakoi sa kolea na totoqona bangara beto sa tavabangara i Setani. Ba ao qu aru tamana vamauru beto quke kilu palenia na mua rarange lame pana taqu, vei tugu pa toto-so sa tavamate si Anitipasi. Isa na tinoni sake koroto vavakatonina na veveiqu ara pana tadira na tinoni sisa. Isa sa sa tavamate pa vaikorapaimiu agou, ketakoi sa suvere i Setani.

¹⁴ Ba ka vivisa sakasava gu sa sake vaqerasiu ara pana tamu. Koledia kaki agou sa qai tutia na vaivagigalai tai Balamu, isa sa vagigalaia si Balaki ko mi vavukeleria sira na tinoni Izireli ko mai tekuria sira na gagani qai tei tavavakukuvu lao tu tadira na beku beto mai roitinia na toa manugu sau.

¹⁵ Beto ko koledia tugu sira kaki tinoni pa vaikorapaimiu ao qai tutia na vaivagigalai tadira

kai puku tinoni qai giganiria na Nikolaitesi, ko ira ba qai toa vei tugu na manugu.

¹⁶ Ko mu gabala! Munake vei sa nake sovaina beto kode mana lao tamu ko mana varajaniria na benete vaipera sa votu pana mangaqu ara sira.

¹⁷ Na tinoni sa pore talingina sa mi nongoria sisa sa pojai na Gagala Tabuna tadira na ekelesia! Tadira qai turu varene pana dia rarange, sa ara mana ianiria na teteku poreveveina kole golomona. Beto ko mana okoto vaniria na patu kekeala ketakoi sa takuti sa kai isongo koregana isa kepore kai tinoni sa gigilai, goto mekana vapupusalai gu na tinoni sa teku vakarovia isa sa sa gigilai,> sau,>> sau sisa.

Na nongoro tadira na ekelesia pa Tuateira

¹⁸ <<Beto tana mateana pa ekelesia pa Tuateira sa api mu kutia:

Aipira sira na paranga tana Tuna na Tamasa, isa na matana sa tolanga vei na memeani iku beto na nenena sa kilanga vei na barasi sa tavalioso pa niku. Pira sau sisa,

¹⁹ <Qa gigilaiqua ara sira na mua roiti, na mua vairoqu, na mua rarange, na mua roiti ninabulu, beto na mua turu vangaju. Ko qa gigilaiqua tugu ara sa kopira qu roiti viviva jolania na totošo momoe sao.

²⁰ Ba api sa sake vaqerasiu ara pana tamu: quke iju pale si Jezabelo, isa na rereko sa gigala mulenia na tinoni kokorotai tana Tamasa sisa sau. Ko pana ona vaivagigalai sa toni vapiruria isa pana toa lulasana sira na qua nabulu, beto sa vagigalairia ko qai gania sa na gagani qai tei tavavavakukuvu lao tu tadira na beku.

²¹ Qa tei vania tu na totoaso ara sisa ko mi gabala qaunia, ba sake nyorogua gabala loa pale isa sa na toa lulasana.

²² Ko mu vainongoro ko! Kode mana gona vakole palea ara pana lovu sisa ko mina vakamunia na mo. Beto ko ira qai babarata tavitia isa ba mai gosoria tugu sa na vitigi vei maike gabala pana roiti ikikeredi tana sira.

²³ Beto ko mana vamate paleria ara sira doru koburu tana. Ko ira doru ekelesia mai gigilai sa ara gu qa gigila betoria sa na roqudi beto na bulodi na tinoni, beto ko ara tugu mana okoto vanigou na tabarana na padana na miu roiti qu roitiniria sagou.

²⁴ Ba pana tamugou kaki goto tinoni Tuateira quke somanania na ona vaivagigilai ikikerena beto qu oqoro gigilai na toa golomona ti Setani vevei isa, sa manake vanigou mule kaki pogoso mamata.

²⁵ Goto mu aru tamana vamamauria gu sisa qu isongia tinganai mana lame ara.

²⁶ Ko isa sa turu varene beto sa kopu vaokotoria na roiti taqu tinganai mina kamu pa bebetona, sa mana vania na neqi ara ko mina mamataniria na pupuku tinoni sisa.

²⁷ Ko na tinoni isa sa mina bangaraniria ko minake aru qequeraniria; goto mina aru veiniria na raro patu sa taimimete,

²⁸ kai muqisi vei ara mekaqu ba qa teku neqi tana Tamaqu, beto mana vania na seru vuvugei jonga ara sisa.

²⁹ Na tinoni sa pore talingina sa mi nongoria sisa sa pojai na Gagala Tabuna pana tadira na

ekelesia,> sau,>> sau sisa.

3

Na nongoro tadirā na ekelesia pa Sadeisi

¹ <<Beto tana mateana pa ekelesia pa Sadeisi sa api mu kutia:

Aipira sira na paranga tana tinoni isa sa toliniria ka vitu gagalana na Tamasa, beto ko sa isongoria ira ka vitu seru. Pira sau sisa, <Qa gigilariaqua ara sira na mua roiti. Qu tanonongoro na toamu sao, ba na matemu sa.

² Mu suvere gegele, ko mu vaneqiria sira na mua uana qai tata mate. Ura qa dogoria ara sa kepore kai mua roiti sa okoto pana dodogoro tana Tamasa sao.

³ Mu roqu vakoititia sisa qu tei nongoro tekua tu perangana; mu vatabea sisa beto mu gabala loa pale na mua sela. Ba vei munake suvere gegele sao, poni sa mana lao tamu vei na tinoni ikikona sara, ko munake isongo gigila podekia ao sa na toতোসো তোনাই মানা কামুগো আ.

⁴ Ba koledia pana tamu sira ka vivisa tinoni pa Sadeisi qai lioso, qaike vukele pana sela vei ira sake tavapaji na dia poko. Ko ira sa mai vasae poko keala ko mai rerege tavitisiu ara, ura na padadi tugu mai roiti vei.

⁵ Isa sa turu varene pana ona rarange, sa mina tavasaenia na poko keala vevei isa beto maneke anyu palenia ara na isongona pana buka sa kolea nisongodi ira qai tekua na toa sisa. Mana ule votunia ara pana moena na Tamaqu beto tadirā na mateana sa na isongona na tinoni isa.

⁶ Na tinoni sa pore talingina sa mi nongoria sisa sa pojai na Gagala Tabuna pana tadira na ekelesia,> sau,>> sau sisa.

Na nongoro tadira na ekelesia pa Piladelapia

⁷ <<Beto tana mateana pa ekelesia pa Piladelapia sa api mu kutia:

Aipira sira na paranga tana na liosona beto na sosotona. Isa sa isongia sa na vidulu tai Devita, ko totonai sa revangia na atakamana isa poni sa kepore kai tinoni sa boka pateia, beto tonai sa pateia poni sa kepore kai tinoni sa boka revangia. Pira sau sisa,

⁸ <Qa gigilariaqua ara sira na mua roiti. Dogoro, qa tei vanigo tu ara sa kai atakamana revangana ko muna nabulunisiu, ko kepore kame mina boka pateia sa na atakamana isa. Qa gigilaiqua sa nake lavatana sa na mua neqi, ba qu kopuniria ao sira na qua paranga, beto quke kilu palenisiu sara.

⁹ Dogoro! Ira kai puku minete tinoni tai Setani qai gigala muleniria na tinoni Jiu sosoto ba na sesekedi, sa kode ara tu mana valameria ko mai kokotungu pa moemu ao, ko mai gigilai ira sa ara qa roroqugo sao.

¹⁰ Ura qu kopunia ao sa na qua vavanau, ko qu turu vangajuria iira na tapata. Ko ao sa kode mana kopu vasarego tugu ara pana totooso tapata kode mina raja pa kasia gusu doruna ko mina podekeria sira na tinoni pa peso.

¹¹ Minake sovai beto mana lame sara. Mu kopu vatalenia gu sisa qu isongia, ko kepore kai tinoni mi teku variunigo sa na mua pinia.

¹² Na tinoni sa turu varene sa mana veiniria na babara patubiti maurudi pana zelepade madina tana qua Tamasa, ko minake tavakanoko ketakoi sisa. Beto ko mana kutiria ara pana tana sa na isongona na qua Tamasa, beto na isongona na gugusu lavata tana Tamasa, isa na Jerusalema koregana mina votu lagere vei tana qua Tamasa pa noka, beto ko mana kutia tugu vei ara pana tana sa na isongoqu koregana.

¹³ Na tinoni sa pore talingina sa mi nongoria sisa vei sa pojai na Gagala Tabuna pana tadira na ekelesia,> sau,>> sau sisa.

Na nongoro tadira na ekelesia pa Laodikeia

¹⁴ <<Beto pana tana mateana pa ekelesia pa Laodikeia sa api mu kutia:

Aipira sira na paranga tana na Agua, isa na tarangena beto sa vavakatonina na veveina na Tamasa, isa sa na Bangaradi ira doru vinapodaka tana Tamasa. Pira sau sisa,

¹⁵ <Qa gigilariaqua ara sira na mua roiti. Quke lomososo, beto quke mangini. Na qua nyorogua sa ao bu lomososo gu babu mangini gu qau!

¹⁶ Ba ao qu mangini vaikokorapai, quke lomososo gu beto quke mangini gu, ko kode mana lua votu palenigo ara pa mangaqu sao.

¹⁷ Ura qu paranga sao, Na tinoni isisongoqu, na puraqu, kepore kai sa qa qasania, qugu sao. Ba quke gigilai sa ao sa qu vaivasevi beto qu vaivaroroqu sao! Qu golaba, leqa beto na gagadomu.

¹⁸ Ko sa vei sa qa vavanaugo, ko mu lame vaia na qolo pana taqu, isa na qolo sa tavaliosona pana iku, ko mu isisongo vatale. Mu vaia tugu vei sa na

poko keala ko mu vasaea ko muke vaivadodogoro-nia sa na vaivakeana na gagadomu. Beto ko mu vaia tugu na vuva mata ko mu vuvanigo ko mu babata.

¹⁹ Ara sa ira qa roroquria sa qa udukuria beto qa vavauria tugu. Ko mu ngangali ko mu gabala loa pale sa na miu sela.

²⁰ Vainongoro ko! Qa korapa turu pana atakamana sara ko qa kikia. Isa na tinoni mina nongoria na ovovelequ ko mina revangia sa na atakamana, poni sa ara mana tome tana ko mana teteku tavitia ara sisa, beto isa mina teteku tavitisiu sara.

²¹ Isa sa turu varene sa ara mana vamalumia sisa ko mina somana togo tavitisiu pana qua totoqona bangara, kai muqisi vei tugu ara ba qa varene ko qa somana togo pana totoqona bangara tana Tamaqu.

²² Na tinoni sa pore talingina sa mi nongoria sisa vei sa pojai na Gagala Tabuna pana tadira na ekelesia,> sau,>> sau sa na Tuna na Tinoni.

4

Na vinatarasae pa noka

¹ Pa liguna sa vei inara, sa qa dogoro lao qau, sa qa batia ara sa kai atakamana sa tarevanga pa noka, beto ko na ovovele momoe qa nongoria sa sa vei na vaqorona na kuvili sa parangasiu, pira sau, <<Mei sale lani, ko ma vabatinigo sisa mina vei pa liguna api,>> saunisiu.

² Pana totooso tugu isa sa qa taaru tamana pana Gagala Tabuna sara, ko totonai sa qa batia ara pa

noka sa kai totoqona bangara, kai tinoni sa korapa toqona ketakoi.

³ Na dogorona isa na tinoni sa togo ketakoi sa sa kilanga vei na patu poreveveidi vei na jasipa beto na kanaliani. Beto pana vailivutaina na totoqona bangara, sa na bibigo sa kilanga vei na patu emerolo.

⁴ Pana vailivutaina na totoqona bangara, sa koledia sa ka rabete made totoqona bangara mule. Ko pana totoqona bangara ira sa qai kole toqodia sira ka rabete made tinoni mamata poreveveidi qai vasae poko keala beto qai tara-paenia na tarapae bangara qai taroititana qolo.

⁵ Pana totoqona bangara sa qai vovotu lame sa na malarana na kakapi vasiboro, na kukuku, beto na pererekatana na paka oka. Beto pa moena na totoqona bangara, sa ka vitu juke qai vurungu, ira ka vitu Gagallana na Tamasa.

⁶ Beto ko pa moena mutugu na totoqona bangara, sa kai sakasava sa dodogoro vei na iveri sa kilanga lioso vei na qelasi. Ko sa livutia na totoqona bangara pa keketaina sa ka made manugu toadi, sa koledia na matadi pa moedi beto pa ligudi.

⁷ Kame sa dodogoro vei na laione, na vinaruana sa dogoro vei na bulumakau marene, na vinauena sa dodogoro vei na isumata tinoni, beto ko na vinamadena sa dodogoro vei na jako tatava.

⁸ Ira ka made manugu pira sa qai okoto vovonomo babanadi beto ko gagale matadi gu doru tinidi beto pa kauru babanadi. Na rane na bongi sa qaike noso kera vei pira,

<<Lioso, lioso, lioso

sa na Bangara Tamasa vivana jola.
Isa sa kole perangana tu, sa korapa kopira,
beto kode mina korapa tu vuka risa,>> qarigu.

⁹ Ira ka made manugu toadi pira sa qai vatarasaea na valavatia beto qai paranga jonganania sisa sa togo pana totoqona bangara, isa na toa kole jolana kamua na kamua. Totonai qai roiti vei inara ira, poni

¹⁰ sa qai gona togo opo todongo pa moena isa sa togo pana totoqona bangara sira ka rabete made tinoni mamata, ko qai vatarasaea ira sisa na toa kole jolana kamua na kamua. Totonai qai kole kera vatarasaea poni sa qai vakole goreria pana moena totoqona bangara sa na dia tarapae bangara, beto pira qarigu:

¹¹ <<Na Bangara beto na mei Tamasa!

Sa garo tugu ko muna tekua ao
sa na vinatarasae, na vinalavata, beto na neqi.

Ura ao gu qu vapodakaria sira doru sakasava,
ko pana mua roroqu tugu ao

sa qai tavapodaka beto qai toa sira,>> qarigu.

5

Na pepa tavijongona beto na lami

¹ Beto qa batia ara sa kai pepa tavijongona sa taaru pa lima kale matuana isa sa togo pana totoqona bangara. Karu kalena na pepa tavijongona isa sa sa pugele vaikalea na kukuti beto sa tava-maurunia ka vitu tita maulu.

² Beto qa batia ara sa kai mateana neqina jola sa vevela viviva vei pira, <<I sei sa na padana ko mina poraka revangaria sira na tita maurudi

aipira ko mina revatia sa na pepa tavijongona,>> sau.

³ Ba kepore sa kai tinoni pa noka, pa peso babi pa kauru peso sa pada bi revatia ko bi tiro dogoria.

⁴ Ko qa lukana viviva sara, ura kepore sa kai tinoni bi tabata, isa sa garo ko bi revatia ko bi tiro dogoria sa na pepa tavijongona isa.

⁵ Poni sa paranga lamesiu sa kame ira na tinoni mamata, <<Muke lukana. Dogoro! Na laione pana bubutu tai Jiuda, na tuti lamena ti Devita. Isa sa na tinoni sa tei vakilasia tu nona kana, ko isa sa padana mina poraka revangaria sa ka vitu tita maulu, ko mina revatia sa na pepa tavijongona ina,>> sau.

⁶ Beto qa dogoro lao qau sa qa batia sa kai lami, sa kole turu pana vaikorapaina na totoqona bangara beto ka made manugu, beto qai vailivutainia ira na tinoni mamata sisa. Ba na lami sa sa doro vei pu tei tavamate mai tu. Na lami isa sa kolea ka vitu kekeuna, beto ka vitu tugu na matana, isa ira ka vitu Gagalana na Tamasa qai tagarunu lao pa doruna na kasia abana.

⁷ Sa lao sa na lami isa ko sa tekua sa na pepa tavijongona sa taaru pa kale lima matuana isa sa togo pana totoqona bangara api.

⁸ Ko totonai sa aru tekua na lami sa na pepa tavijongona, sa qai todongo sira ka made manugu beto ko ira ka rabete made tinoni mamata pa moena na lami. Qai okoto aru mike hapu beto na baolo qolo. Na baolo ira sa qai pugeleria na vuvuvusu vavakukuvu umanga jongadi ira na vavara tadira na tinoni tana Tamasa.

⁹ Ko qai kerania ira sa kai kera koregana, pira qarigu:

<<Na padamu sao ko muna aru tekua
sa na pepa tavijongona
beto muna poraka revangaria ao
sira na tita maulu,
ura qu tavamate perangana sao,
ko pana orungumu ao
sa qai tapajuku mule vania na Tamasa
sira na tinoni pa okoto bubutu beto na okoto
paranga,
beto pa okoto minete tinoni beto na puku tinoni.

¹⁰ Qu tei roiti veiniria tu kai bubutu iama ao
sira,
ko mai nabulunia na oda Tamasa,
beto ko mai bangara pa peso,>> qarigu.

¹¹ Beto qa dogoro lao mule qau sara, poni qa
nongoria sa na ovoveledi na soku tina mateana
qaike boka taanye. Qai turu vailivutainia sa na
totoqona bangara, ira ka made manugu, beto ira
ka rabete made tinoni mamata.

¹² Ko qai kera vaululu viviva vei pira sira:
<<Sa pada ko mina tavalavata sa na lami,
isa sa tavamate mai perangana!
Ura tana sa na neqi, na isisongo,
na gicalai, na viva, na vinalavata, na
vinatarasae,
beto na paranga jongana!>> qarigu.

¹³ Beto pa liguna isa qa nongoria ara sa na
ovoveledi doru vinapodaka pa noka, pa peso, pa
kauru peso, pa kolo, beto ko dorudi qai kole pa
doru eqa, sa qai kera vei pira:
<<Tana sa toqo pana totoqona bangara beto tana
lami
mai lao sa na paranga jongana,
na vinalavata, na vinatarasae,

beto na neqi kamua na kamua!>> qarigu.
14 Poni qai oe lao sira ka made manugu, <<Agua!
>> qarigu. Beto qai todongo sira ka rabete made
tinoni mamata, ko qai vatarasaea sisa.

6

Ka vonomo tita maulu pana pepa tavijongona

1 Ego totonai sa poraka revangia na lami sa kame ira ka vitu tita maulu, poni sa qa nongoria ara sa kame ira ka made manugu sa paranga qulututu vei na paka oka, pira sau, <<Mei, lame!>> sau.

2 Qa dogoro lao qau, poni sa qa batia sa kai hose keka. Ko na koina tugu pa pokotona na hose sa kai tinoni sa arua kai buala sa taiania, sa tavasaenia isa sa kai tarapae bangara, beto sa votu lao vei na varene mi lao vakilasiasa na ona kana sau.

3 Beto totonai sa poraka revangia na lami sa na tita maulu vinarua, poni sa qa nongoria sa na manugu vinarua pira sau, <<Mei, lame!>> sau.

4 Poni sa votu lame mutu sa kai hose jimiri ko sa tavamalumunia na tinoni sa koia na hose isa sa na neqi ko mina varijo pale sa na bule pa peso, ko mai vaivamate lao lame sira na tinoni. Beto ko sa taiania tugu vei isa sa na benete vaipera.

5 Beto totonai sa poraka revangia na lami sa na tita maulu vinaue, poni sa qa nongoria sa na manugu vinaue sa paranga vei pira, <<Mei, lame!>> sau. Poni qa doro lao qau, poni qa batia sa kai hose kukude, ko na tinoni sa koi pa pokotona sa sa arua sa kai sikele papadani mamata karu na kaena.

6 Beto qa nongoro veinia sa lame pa vaikora-paidi ira ka made manugu sa kai ovovele, pira sau,

<<Sa sae jola sa na vavai, kai kilo vuiti gu padana sa na tabarana na roiti pana kai rane, beto na padana na tabarana roiti pana kai rane tu sa kue kilo bali. Ba kita vaqasaria sa na oela beto na vaini qai kole pa inuma!>> sau.

⁷ Beto totonai sa poraka revangia na lami sa na tita mauulu vinamade, poni sa qa nongoria sa na manugu vinamade sa paranga, <<Mei, lame!>> sau.

⁸ Ko qa doro lao qau, poni sa qa batia sa kai hose sa nyoro vabebeasa na tinina. Na isongona na tinoni sa koi pa hose sa i Mate, goto isa sa tuti pa liguna sa na isongona i hedisi.* Qai taiania ira karu sa na neqi ko mai vamatea sa na pikata vinamadedi na tinoni pa kasia gusu pana vaipera, na songe, na oja vioro beto na manugu pirudi.

⁹ Beto totonai sa poraka revangia na lami sa na tita mauulu vinalima, poni sa qa batiria ara pa kutana na ia vavavakukuvuna sa na gagaladi ira na tinoni qai tavamate, ura qai vavakatonina na paranga tana Tamasa beto qai vavakato votunia na dia rarange lao tai Jisu.

¹⁰ Ko qai kukuku viviva vei pira, <<Bangara, ao na vivamu jola! Na liosomu beto na sosotomu sao! Ai tu mina koi vei sovaina beto muna pituria ko muna vakilasaria ao sira na tinoni pa peso qai vamategei agei?>> qarigu.

¹¹ Qai okoto taiania tugu ira sa na poko keala gojo doruru, beto qai tavavanau ko mai minere vera iapeki, koi vei tu mina tavaokoto sa na anyedi

* **6:8** Na isongo **Hedisi** api na ginuana sa na ia tadira na tinoni matedi.

ira na nabulu tavitidi beto na tasidi tana Karisito mai mate vei tugu qai mate vei ira.

¹² Beto totonai qa batia sa poraka revangia na lami sa na tita maulu vinavonomo, poni sa raja sa kai nunu lavata, sa pae amu sa na tapo ko sa rodomo kukuni sa neqa, beto na popu sa sa peluku jimiri vei na orungu.

¹³ Na seru pa noka sa qai vukele gore pa peso, qai vei na vua piqi kisudi tonai sa japuria na oja lavata.

¹⁴ Beto na oka sa mumuriona vei na pepa sa tavijongo teku variu pale, beto doru kubo beto na ababana sa qai tavarijo pale pana dia kokolena.

¹⁵ Beto sa qai uku riu tome ovo pa leo bevi na baongo patu pa doru kubo sira na babangara pa peso, na tinoni poreveveidi, na kapini pa minete vaipera, na tinoni isisongo, na tinoni neneqidi, doru pinausu beto na tinoni taruvatadi.

¹⁶ Beto qai kiu alili laoria sira na kubo na patu, <<Ego, mu taqovara tarigei, ko mu vapaegei pana dodogoro tana na tinoni sa togo pana totoqona bangara, beto ko vei tugu pana tagigiri vaivakilasana tana lami!

¹⁷ Ura sa kamu gu api sa na rane ikerena pana dia tagigiri. Ko kepore sa kai tinoni mina boka ukunia sa na vinakilasa api,>> qarigu.

7

Ka 144,000 tinoni tana Tamasa

¹ Pa liguna sa vei inara sa qa batiria sa ka made mateana qai kole turu pana ka made uquna na kasia abana, ko qai aru vanogotoria sa ka made

gava pa abana, ko kepore kai gava bi gava lao pa peso, pa kolo, beto pana gogou.

² Beto sa qa batia mutugu ara sa kai goto mateana sa sale vei pa kale sagere tapo, sa pogosia na vinagigila tana na Tamasa toana, beto sa kuku viva laoria sira ka made mateana qai taiania na neqi ko mai vaqasai na peso beto na ivere.

³ Pira sau sa na mateana isa, <<Muke vaqasaria na peso, na ivere beto na gogou, koi vei mene vakoleniria mai tu na vinagigila pa readi sira na nabulu tana oda Tamasa,>> sau.

⁴ Ko qa nongoronia sa na anye vaikamudi ira qai tavakolenia na vinagigila tana Tamasa pana readi sa ira kai gogoto madengavulu ka made tina, na koko lame veidi pana ka manogarua doru bubutu Izireli.

⁵ Pa bubutu ti Jiuda ka manogarua tina qai tavakolenia na vinagigila,

pana bubutu ti Rubeni ka manogarua tina,

pana bubutu ti Qadi ka manogarua tina,

⁶ pana bubutu ti Asea ka manogarua tina,

pana bubutu ti Naputalai ka manogarua tina,

pana bubutu ti Manase ka manogarua tina,

⁷ pana bubutu ti Simione ka manogarua tina,

pana bubutu ti Livai ka manogarua tina,

⁸ pana bubutu ti Isaka ka manogarua tina,

pana bubutu ti Zabuloni ka manogarua tina,

pana bubutu ti Josepa ka manogarua tina,

pana bubutu ti Benijimani ka manogarua tina sa qai tavakolenia na vinagigila.

Na minete tinoni lavata pa doru pupuku tinoni

⁹ Ego pa liguna sa jola sa vei inara sa qa dogoro lao qau, poni qa batia sa kai vaikamu minete lavata, kepore kai tinoni mina boka anye betoria! Na lame veidi pana okoto puku tinoni, na okoto bubutu, na minete tinoni beto na okoto dia parangana ko qai turu pana moena na totoqona bangara, beto pa moena na lami. Qai vasae poko keala gojo doruru beto sira doru, beto qai okoto aru kavana na gou pamu.

¹⁰ Beto qai vevela vei pira,
<<Na inaalo sa na koko lame veina tana oda Tamasa,
isa sa toqo pana totoqona bangara,
beto na koko veina pana tana lami!>> qarigu.

¹¹ Poni ira doru mateana qai turu vailivutainia na totoqona bangara, ira na tinoni mamata, beto ira ka made manugu qai todongo pa moena na totoqona bangara ko qai vatarasaea na Tamasa, sa

¹² pira qarigu,
<<Agua! Na vinatarasae, na malakapi jojonga,
na gigilai, na paranga jongana,
na vinalavata, na neqi,
beto na viva sa tana oda Tamasa kamua na kamua! Agua!>> qarigu.

¹³ Beto sa kame ira na tinoni mamata sa sa nanasa lamesiu, <<Ira sei sa qai popoko keala pira, beto pai na koko lame veidi sira?>> sau.

¹⁴ Qa oe laoia ara sisa, <<Qokolo, ko ao tu qu gigilai sa, ara qake gigilai,>> qaunia.

Poni sa paranga lamesiu, pira sau, <<Aipira sira na votu lame veidi pana totooso ngangangulu ikikeredi jola. Qai tei valiosoria tu sira na dia poko

gojo doru ko qai tavakeka keala pana orunguna na lami.

¹⁵ Ko inara sa vei sa qai turu pa moena na totoqona bangara tana Tamasa,
ko mai nabulunia na rane na bongi
pana ona zelepade madina sisa.

Ko isa sa toqo pa totoqona bangara
mina suvere tavitiria na kopu vasareniria sira.

¹⁶ Maike isongo burana ligu,
beto maike isongo kidepe ligu,
beto na tapo babi kaki mangini maike
vakukuvuria.

¹⁷ Ura na lami sa mina dia sepati,
isa sa toqo pa vaikorapaina na totoqona bangara,
beto isa sa mina toni laoniria pana vuvugu kolo toana.

Beto na Tamasa mina nyunyu paleria
doru oni kolo mata takulanga pa matadi,>> sau.

8

Na tita mauu vinavitu sa taporaka

¹ Beto totonai sa poraka revangia na lami sa na tita mauu vinavitu, poni sa sake ngudu vangada podeke pana kai kobu aoa tu sa na oka.

² Beto qa batiria sa ka vitu mateana qai turu pa moena na Tamasa, beto qai okoto taiania ira sa ka vitu kuvili.

³ Beto kai goto mateana sa arua na baolo qolo ketakoi sa takura na vavakukuvu umanga jon-gana sa sa lao turu katapa pana ia vavavakukuvu madina. Soku sira na vuvusu vavavakukuvuna sa taiania isa, ko mai tavavakukuvu tamo lao pana vavara tadira doru tinoni tana Tamasa pana ia

vavavakukuvuna qolo isa sa kole pana moena na totoqona bangara.

⁴ Ko na tulana na vavakukuvu sa koko vei pana baolo qolo sa arua na mateana pa moena Tamasa sa sa sae tavitia na vavara tadira na tinoni tana Tamasa.

⁵ Beto sa tekua na mateana sa na baolo ko sa vavugelenia na naji iku toana, beto sa gona gorenia pa peso. Poni sa pererekata sa na paka oka, na kukuku sa tanongoro, sa kakapi vasiboro sa neqa, beto sa jou sa na peso.

Ka made kuvili momoe

⁶ Ego ira ka vitu mateana qai aruria ka vitu kuvili sa qai vanaqiti ko mai ivu qarigu.

⁷ Ko totonai sa ivua nona kuvili sa na mateana momoe, poni sa vukele gore koko pa vavagalo sa na kabu aisi beto na iku, qai vaisomanai orungu sa qai tagona gore pa peso. Ko sa vurungu beto pale sa kai pikata vinauena na peso, kai pikata vinauena na gogou sa tavurungu beto pale, beto ko doru buburu qai tavurungu pale.

⁸ Beto sa ivua na mateana vinarua sa na ona kuvili, poni sa kai sa sa vei kai kubo lavata sa vurungu sa sa tajopu gona gore pa ivere. Ko sa tapeluku orungu sa kai kobuna vinauena na ivere.

⁹ Beto kai kobuna vinauena ira na vinapodaka pa ivere sa koleria na toa sa qai mate, beto ko kai kobuna vinauena ira na vaka sa qai tapipiara.

¹⁰ Ego beto sa ivua mule na mateana vinaue sa na ona kuvili, poni sa vukele gore lagere vei pa noka sa kai seru lavata. Sa vuvurungu vei na juke ko sa vukele taria sa kai kobuna vinauena ira doru pie beto na vuvugu pie.

¹¹ Na isongona na seru api sa i Pasa ko sa tapeluku vapasa sa kai kobu vinauena na pie, ko na kubo tinoni qai mateniria sa na pie ura qai pasa.

¹² Beto sa ivua mule na mateana vinamade sa na ona kuvili, poni sa tavarodomo sa kai kobu vinauena na tapo, vei tugu kai kobu vinauena na popu beto ko kai kobu vinauena ira na seru, ko kai kobu vinauena na dia kabere sa sa tavarodomo. Ko kai kobu vinauena na rane sa sake kabere beto ko kai kobu vinauena na bongi ba sake rea tugu.

¹³ Beto qa doru qau, poni sa qa nongoria sa na pirangana kai jako, sa igigoro pa nulu vavagalo, beto sa vevela viviva vei pira, <<Mai takulangagadia tu! Mai takulangagadia tu! Mai takulangagadia tu sira qai suvere pa peso, totonai mai tanongoro na vaqorodi sira kue kuvili mai ivuria mule kue mateana qai kole!>> sau.

9

Na kuvili vinalima

¹ Beto sa ivua na mateana vinalima sa na ona kuvili, poni sa qa batia sa kai seru sa koko vukele lagere veina pa noka ko sa tei vukele gore tu pa peso. Ko sa taiania isa sa na vidulu revangana na pou oqili kepore vinabetona.

² Ko sa revangia na seru sa na pou oqili, poni sa votu sale vei pa oqili sa na tula kukude, sa tula vei kai iku nevolo lavata, ko sa amu vapaea sa na kabere na tapo beto na oka.

³ Beto qai votu lame vei pa leo tula sira na kupo ko qai gore toqo pa peso, beto qai taiania ira sa na neqi veveina na neqi vaigarata tana mede pa peso.

⁴ Ba qai tasuqutu sira na kupo ko maike nganganguluria sira na buburu pa peso, na gogou beto kaki umuma, goto ira gu na tinoni sake koleria na vinagigila tana Tamasa pana readi sa qai tavamalumunia ko mai nganguluria sau.

⁵ Ko qai tavamalumunia ira sa mai vavitigiria sira na tinoni pa leona ka lima popu, ba qaike tavamalumunia ko mai vairia. Ko na vitigi qai vagosoroniria sa sa vei na garatani mede.

⁶ Ko pana korapadi na rane pana lima popu isa, sa mai nyaqoa na mate sira na tinoni, ba maike boka mate. Mai nyorogua matedia, ba na mate mina ukuniria.

⁷ Na dogorodi ira na kupo sa qai vei ira na hose qai tavatana lao pana vaipera. Pa batudi sa kole sa na sakasa sa doro vei na tarapae qolo, na isumatadi sa vei na isumata tinoni,

⁸ na vurungudi sa kakasa vei na vurungudi ira na rereko, beto na livodi sa gea vei na livo laione,

⁹ na raraqodi sa vapaea na sakasa sa doro vei na aeana, ko na burunguni babanadi tonai qai tatava sa sa vei na ovangadi hose beto na totopili qai koiria na tinoni vaipera ko qai tagara lao pana vaipera.

¹⁰ Na pikutudi sa vei na pikutuni mede ko pana pikutudi sa kole sa na neqi qai vavitiginiria na tinoni pana ka lima popu.

¹¹ Na dia bangara sa na mateana pana pou oqili kepore vinabetona. Na isongona pana paranga Hiburu sa i Abadoni, goto pana paranga Qiriki sa i Apolioni.*

* **9:11** Na ginuana na paranga api pa paranga Luqa sa <<Jejegara>>.

¹² Na takulanga ikerena momoe sa sa jola, ba liguna isa sa kode mai tuti lame mule sa karu takulanga.

Na kuvili vinavonomo

¹³ Beto sa ivua na mateana vinavonomo sa nona kuvili, poni qa nongoria ara sa kai obovele sa lame vei pana ka made kekeuna na ia qolo vavakukuvuna sa turu pa moena na Tamasa.

¹⁴ Sa paranga lao sisa pana tana mateana vinavonomo sa arua na kuvili, <<Mu ruvataria sira ka made mateana qai tapiko pa kai kale kekete pie lavata na isongona Iupareti!>> sau.

¹⁵ Ko qai taruvata sira ka made mateana qai tapiu vatana vakolenia sa na aoa, na rane, na popu beto na aoro tangutidi, ko mai boka vamateria sa ira na kobuna vinaue ira na tinoni pa kasia gusu.

¹⁶ Ko qa nongoria sa na anyedi ira qai koi pa hose sa karu gogoto milioni.

¹⁷ Api sa isa qa batia na veveidi pana tadira na hose beto ira qai koiria na hose: na aeana qai poko suqutuni raraqodi sa sa jimiri vei na iku, beto sa bu kukuduru, beto sa boe vei na nai. Ba na batudi na hose sa qai doro vei na batu laione, pa mangadi sa sa votu na iku, na tula beto na nai.

¹⁸ Aipira sira kue oja qai tavamatenia ira na kobuna pikata vinaue ira na tinoni pa kasia gusu: na iku, na tula, beto na nai, ira qai votu lame vei pana mangadi ira na hose.

¹⁹ Ura na neqi tadira na hose sa qai kole pa mangadi beto pa pikutudi na hose. Ura na pikutudi ba sa vei na dole sa pore batudi ko ira sa qai vapalekani tinoni.

²⁰ Ira doru na tinoni qaike tavamate pana oja inara sa qaike gabala loa paleria sira na sakasa qai roitiniria pana limadi mekadi. Qaike koroto vatarasaeria sira na tomate ikikeredi, babi na beku qolo, na siliva, na patu boronisi, na gou, ira na sakasa qaike babata, na vainongoro na rerege.

²¹ Beto ko qaike gabala loa paleria sira na dia vavarivai, na dia potana ngangangulu, na toa vei na manugu, babi na ikiko.

10

Na mateana beto na pepa tavijongo iketena

¹ Beto isa sa qa batia mule sa kai goto mateana neneqina sa lagere vei pa noka. Sa tapopoko pana lei sisa beto sa vailivutai pa nare batuna sa na bibigo, na isumatana sa tolanga vei na tapo, beto na nenena sa vei na iku sa vuvurungu memea.

² Sa araruaona pa limana sa kai pepa tavijongona na iketena beto na tarevatana. Beto na nene kale matuana sa turunia pa ivere, goto na nene kale merina sa turunia pa peso,

³ beto sa kukuku vevela vei na kurumu ngan-garana na laione. Pa liguna sa vevela isa, sa qai pererekata ka vitu paka oka.

⁴ Pa ligudi qai jola ka vitu paka oka, sa ma podalai kukuti qau sara, ba qa nongoria mule kai ovovele sa lagere vei pa noka pira sau, <<Muke ule votunia sisa qai pojai ira ka vitu paka oka; beto ko muke kutiria,>> sau.

⁵ Beto sa na mateana isa sa kole turu pa ivere beto pa peso sa alaka saenia pa noka sa na lima matuana,

⁶ beto sa maulu pana isongona na Tamasa, na toa jolana kamua na kamua, isa sa vapodakia na oka beto doru sakasa pa leona, na peso beto doru sakasa pa leona, beto na ivere beto doru sakasa pa leona. Pira sau sa na mateana, <<Kopira minake sovai lalaona sa na totooso!

⁷ Goto totonai mina ivua na mateana vinavitu sa na ona kuvili, sa mina vagore votua na Tamasa sa nona nyorogua golomona, isa vei sa tei pojaniria tu isa ira na ona nabulu tinoni kokorotai,>> sau.

⁸ Beto sa na ovovele qa nongoria sa lagere vei pa noka sa pira saunisiu, <<Mu lao ko mu tekua sa na pepa tavijongo revatana pana limana na mateana isa sa turu pa ivere beto pa peso,>> sau.

⁹ Poni qa lao sa tana mateana, ko qa pojanina ko mi vanisiu na pepa tavijongo iketena qau. Poni pira saunisiu sisa, <<Pia, tekua ko mu gania. Kode mina pasa ilili pa iapamu sina, ba pa mangamu sa kode mina lomoso jonga vei na muji,>> sau.

¹⁰ Ko qa tekua ara sa na pepa tavijongo iketena pana limana na mateana, ko qa gania. Ko pa mangaqu sa qa valilingi veinia tugu na muji, ba totonai tu qa ponyolo betoa poni sa sa ilili pasa pana iapaqu.

¹¹ Beto sa kai ule vanisiu mutu sa pira sa vei, <<Kopira muna kai kokoroto tariniria mule ao sira soku minete tinoni, na puku tinoni, ira okokoto dia parangana, beto ira na babangara.>>

11

Karu tinoni pogoso nongoro tana Tamasa

¹ Ego qa taiania ara sa kai gou tiku sa dogoro vei na kolu papadana, beto qa tagarunu sara, pira

sau, <<Mu turu ko mu padai sa na zelepade madina tana Tamasa, na idi vavavakukuvuna, beto mu anyeria sira qai vatarasae pa leona.

² Ba munake padai sa na kakabarena na zelepade madina. Muna loa vakolea sisa, ura sa tei taianiria tu ira na tinoni karovodi sa na ia isa, ko kode mai tete anyanyunia ira sa na gusu madina ka madengavulu karu popu.

³ Beto kode mana garunu laoniria ara sira karu qua tinoni vavakato ko mai vasae poko babati karedi qai vavasaeria na tinoni qai takulanga, beto ko mai kole ule votunia sa na nongoro tana Tamasa pana kai tina karu gogoto vonomon-gavuluputa rane ira,>> sau.

⁴ Ko ira karu tinoni vavakato aipira sa na karu gou olive beto karu tuturuna juke qai turu pa moena na Bangara sa bangarania na peso.

⁵ Ko vei na tinoni mina nyorogua vapalekaria, poni sa na iku tu mina votu pana mangadi ira karu mina vurungu paleria sira na dia kana. Ko na tinoni mina nyorogua vapalekaria sa kode mina tavamate vei tugu isa.

⁶ Ira sa qai taiania sa na neqi, ko mai boka pateia sa na oka ko minake gore sa na okoro pana toto so mai ulule votunia ira na nongoro tana Tamasa. Qai isongia tugu vei sa na neqi ko mai boka pelukunia na orungu sa na pie, beto ko mai boka vavagosoroni okokoto oja sa na peso. Kode mai boka roiti vei pira sira pana ai toto so mai nyoroguania.

⁷ Totonai mai vaokoto betoa ira karu sa na vavakatonina na nongoro tana Tamasa, sa mina votu sale vei pa leo pou oqili kepore vinabetona sa

na manugu piruna made nenena, ko mina rajaria sira karu, ko mina vakilasaria beto mina vamateria.

⁸ Ko na kokobu tinidi ira karu tinoni vavakato aipira sa mai kole vuvusudia pana lodaka soana lavata pa gusu lavata poreveveina pana ia ketakoi sa tavamate pa korosi na dia Bangara. Qai vaisongo vavapadania pa Sodomo beto pa Ijipi sa ketakoi.

⁹ Ko kue rane kobuna sa mai kole dodogoria ira na tinoni pa okoto minete tinoni, pa okoto bubutu, ira okotodia parangana, beto ira na okoto puku tinoni sa na kokobudi ira karu beto mai daidia tugu golomoria.

¹⁰ Ko ira doru tinoni pa peso sa mai qerania ira sa na matedi ira karu, ko mai roiti inevanga beto mai vaibei lao lame vaivana, ura ira karu tinoni kokorotai pira sa qai vagosoroniria na vitigi sira doru tinoni qai suvere pa peso.

¹¹ Ba sa jola kue rane kobuna sa na gagala toana sa koko vei tana Tamasa sa tomeria sira karu, ko qai gasa turu. Ko qai matagutu vivitigi sira qai batiria ira karu.

¹² Beto qai nongoria ira karu tinoni kokorotai aipira sa kai ovovele lavata sa lagere vei pa noka, pira sau, <<Mei sale lani!>> sau. Poni sa isa tugu qai korapa dodorodia ira na dia kana, sa qai koi pa lei sae gu pa noka sira karu.

¹³ Ko pana toতোসা tugu isa sa sa raja sa kai nunu lavatana jola, ko sa vukele tajegara sa na kobuna vinamanoga na gugusu lavata isa, ko ira ka vitu tina tinoni sa qai mate. Goto ira na tinoni qai suvere jola sa sa koi vei vairia na matagutu poni qai vatarasaea gu ira sa na Tamasa lavata pa noka.

¹⁴ Na takulanga vinarua sa sa koni jola ba vera tu, na takulanga vinaue sa nake sovaina beto mina lame!

Na kuvili vinavitu

¹⁵ Beto sa ivua na mateana vinavitu sa na ona kuvili, poni sa qai tanongoro sira na ovovele vevela pa noka, pira qarigu,

<<Na binangara pa kasia gusu

sa kopira na ona na oda Bangara beto na ona Karisito,

ko na Tamasa mina kole Bangara kamua na kamua,>> qarigu.

¹⁶ Ko ira ka rabete ka made tinoni mamata qai kole togo pana dia totoqona bangara pana moena na Tamasa, sa qai kokopo todongo gore pa peso, beto qai vatarasaea sa na Tamasa,

¹⁷ pira qarigu,

<<Bangara, na Tamasa vivamu jola,

qu korapa kopira beto qu kole perangana tu, qe paranga jongana lao tamu.

Ura qu vadogoronigei na mua neqi lavatana ko kopira qu tei bangara tu!

¹⁸ Ira na pupuku tinoni sa qai tagigiri, ba na totošo tagigiri tamu sa sa kamua gu sa kopira.

Sa kamua gu sa na totošo muna tutiniria ira doru tinoni qai tei mate tu.

Sa kamua gu sa na totošo mai tatabara sira na mua nabulu na tinoni kokorotai, beto dorudi ira na mua tinoni, ira qai pangaganigo, na ikete na lavata.

Sa kamua gu sa na totošo mai tapipiara sira na tinoni pipiara pa peso,>> qarigu.

¹⁹ Beto sa tarevanga sa na atakamanana na zelepade madina tana Tamasa pa noka, beto sa tabata pa leona nona zelepade madina sa na Bokese Vinaego. Beto sa mamalara kakapi vasi-boro sa na kapi, sa tanongoro na kukuku, beto qai pererekata sa na paka oka, sa jou na nunu beto qai vukele gore lagere sa na kakabu aisi.

12

Na rereko beto na ratovo

¹ Beto sa votu lame vei pa noka sa kai vinagigila vaivagabarana jola. Sa bola votu sa kai rereko sa pokonia na tapo, na popu pa kauru nenena, beto pa batuna sa tarapaenia ka manogarua seru.

² Tei pore iapana tu sa na rereko isa, ko sa vivitigi beto sa lukana ura mi vapore koburu gu sau.

³ Beto sa sa votu lame gu mule sa kai vinagigila vaivagabarana pa noka. Sa bola votu gu sa kai ratovo jijimirina lavata, ka vitu batuna, ka manogaputa kekeuna, beto qai okoto vasolapa tarapae bangara sira doru batuna.

⁴ Ko sa iruniria na pikutuna isa sa na kobu vinauedi ira na seru pa noka ko sa gona goreniria pa peso. Beto sa lao turu pa moena na rereko sa tata vapodo koburu sa na ratovo, ko mina ponyolo doruria sa na melalu mina vapodoa na rereko sau.

⁵ Ko sa vapodoa na rereko sa kai melalu, na tuna marene, isa mina vakilasa betoria beto mina bangaraniria doru pupuku tinoni. Ba sa tasaputu sae tana Tamasa sa na ona koburu, pana totoqona bangara tana Tamasa.

⁶ Beto sa na rereko sa uku riuona pa qega, na ia sa vatanai na Tamasa ko mina takopu beto na tavateteku sa na rereko isa, pana kai tina karu gogoto vonomongavuluputa rane.

⁷ Ego ko sa poraka votu gu sa na vaipera pa noka, ko i Maekolo beto ira na ona minete mateana sa qai rajai sa na ratovo. Poni na ratovo beto ira na ona minete mateana ba qai raja vaibeidia tugu,

⁸ ba sa tavakilasa sa na ratovo beto ko ira na mateana tana, beto ko qai taiju pale pa noka.

⁹ Ko sa tagona gore pale pa peso sa na ratovo, isa tugu sa na dole pa moa, na isongona sa na bangaradi ira na tomate babi Setani, isa sa sa toni vapiruria doru tinoni pa kasia gusu. Ko ira na ona mateana sa qai tagona gore tavitinia tugu isa.

¹⁰ Beto qa nongoria mule ara sa kai ovovele pa noka, pira sa vevela viviva vei,

<<Kopira sa tabata sa na inaalo, na neqi

beto binangara tana Tamasa!

Kopira mina bangarania na kasia gusu

sa nona Karisito.

Ura sa tei tagona gore tu pa peso

sisas kokole pitu tutiria doru rane na bongi pana moena na oda Tamasa sa na sela tadira na tasida.

¹¹ Ira na tasida qai tei vakilasia tu sisa pana orunguna na lami,

beto pana dia vavavakato votuna na paranga tana Tamasa,

beto ko qaike rabeke vakamunia pa mate sa na dia toa.

¹² Inara sa vei ko mu suvere qera agou na noka, beto ko agou doru qu suvere ketakoi!

Goto mu takulanga sagou na peso na ivere!

Ura sa tei goregana tu pana tamugou ina
sa na bangaradi ira na tomate.

Sa tagigiri vivitiginia sisa
ura sa gigilaiona isa na ona totošo mina kole roiti
sa sa tei papaka tu,>> sau.

¹³ Totonai sa gigilai na ratovo sa tei tagona gore
tu pa peso sisa, poni sa sa podalai gu nyaqo tu-
tutia isa ko mi ngangangulia sa na rereko isa sa
vapodoa na koburu marene sau.

¹⁴ Ba sa taiania na rereko isa sa karu babanana
na jako lavata, ko mina boka tatava uku riu pana
ia sa vatana vakolea na Tamasa ko mina takopu na
tavateteku sisa pana kue aoro kobuna, ko ketakoi
sa mina tavasare tana ratovo.

¹⁵ Poni sa tue votunia na ratovo pa mangana sa
na nyoro pie, ko sa tuti pa liguna na rereko, ko mi
pogoso vaole riu palea sau.

¹⁶ Ba na peso sa tokania sa na rereko; sa
tapaqala revanga sa na peso, ko sa ponyolo pale sa
na nyoro pie sa tue votunia pa mangana na ratovo.

¹⁷ Poni sa tagigiri vivitiginia na ratovo sa na
rereko isa, ko sa lao gu rajaria sira doru tuna na
rereko qai suvere jola, ira qai vatabea na garunu
tana Tamasa, beto qai tarange pana dia vavaka-
tona na sosoto ti Jisu Karisito.

¹⁸ Ko sa kole gu turuona pana nagasana pa nole
sa na ratovo.

13

Karu manugu made nenedi pirudi

¹ Beto qa batia mutugu sa kai manugu made
nenena piruna sa podaka votu lame pa iveri, ka
manogaputa keuna, beto ka vitu na batuna. Qai

solapa pana kekeuna sa ka manogaputa tarapae bangara, beto sa okoto takuti pana okoto batuna sa kai isongo sa ajai sa na Tamasa.

² Ko na manugu qa batia sa sa dogoro vei na leopadi, na nenena sa vei na nene bea, goto na mangana sa vei na mangana na laione. Ko na ratovo sa vania na manugu piruna api sa na ona neqi, na ona totoqona bangara beto na ona neqi binangara.

³ Kai batuna sa doro vei sa vavainia kai paleka vaivamatena, ba sa tei tasalana tu ko sa tei mavo tu sa na paleka. Ko qai gabara beto sira doru tinoni pa kasia gusu, ko qai tutia sa na manugu piruna isa.

⁴ Ko doru tinoni sa qai vatarasaea sa na ratovo, ura isa tugu sa vania nona neqi sa na manugu piruna. Beto qai vatarasaea tugu vei sa na manugu piruna isa, pira qarigu, <<Kepore sa kame bi neqi viva vei na manugu piruna! Beto ko kepore sa kame mina pada rajai ko mina vakilasia isa!>> qarigu.

⁵ Sa taiania tugu na manugu piruna isa sa na boboka pana paranga ko sa paranga vavalavatai beto sa vamoroania na Tamasa. Beto sa tavamalumu sisa ko sa boka varoitia nona neqi ka madengavulu karu popu.

⁶ Sa podalai paranga sisa ko sa poja vivikeria sa na Tamasa, sa poja vivikeria sa na isongona na Tamasa, na ia sa suveria na Tamasa, beto ko vei tugu ira doru qai suvere pa noka.

⁷ Beto sa tavamalumunia tugu isa sa mina raria na vakilasaria sa na tinoni tana Tamasa. Beto sa taiania tugu isa sa na neqi ko mina

bangaraniria ira doru bubutu, na minete tinoni, na tinoni okokotodia parangana beto na pupuku tinoni.

⁸ Ko mai vatarasaea doru tinoni sisa, ira na tinoni tonai tu sa oqoro taroiti na kasia gusu sa sake takuti na isongodi pana buka sa kolea na isongodi ira qai tekua na toa. Na buka isa sa tana na lami sa tavamate mai perangana.

⁹ Na tinoni sa pore talingina sa mi vainongoro!

¹⁰ Isa mina tatoni raputu variu,
sa mina taraputu lao tugu ketakoi.

Isa sa tavamatenia na benete vaipera,
sa mina mate tugu pana benete vaipera.
Ko sa vei sa mai turu vangaju sira na tinoni tana Tamasa.

¹¹ Beto qa batia mutugu sa kai goto manugu made nenena piruna sa votu sale vei pa leo peso. Karu kekeuna qai vei na kekeuna na lami, goto na ovovelena sa vei na ovovelena na ratovo.

¹² Doru neqi tana na manugu piruna momoe sa sa varoitiria isa pa moena na manugu momoe. Ko sa vagabararia sira doru tinoni pa peso ko qai vatarasaea sisa na manugu momoe. Isa sa na manugu sa vavainia mai na paleka vaivamatena perangana ba sa tei tasalana tu sa na palekana.

¹³ Na manugu vinarua sa roiti vavoturia mule sa na roiti lalavata vaivagabaradi, ko na iku tu pa noka ba sa valageria pa peso pana moedi ira na tinoni.

¹⁴ Ko pana roiti vaivagabarana sa tavamalumu-
nia isa sa roitinia pa moena na manugu momoe sa sa toni vapiruria na manugu vinarua sira na tinoni. Sa garunuria tugu sira qai suvere pa

peso ko mai gurai tugu kai beku, na kirena ko na valavatana na manugu momoe sa tavapaleka pana benete vaipera ba sake mate.

¹⁵ Sa tavamalumu sa na manugu vinarua ko sa singo lao vania na toa sa na beku kirena na manugu momoe, ko na beku isa sa boka paranga beto sa vamateria tugu sira doru qaike vatarasaea na beku isa.

¹⁶ Ko na manugu sa paranga jujukuria sira doru tinoni, ikete na lavata, isisongodi na golabadi, na tinoni taruvatadi na pinausu, ko mai tavakole betoniria na vinagigila pa lima kale matuadi babi pana readi sau.

¹⁷ Ko kepore sa kai tinoni mina boka vaiona sakasa babi vavainiria nona sakasa vei minake isongia isa sa na vinagigila api, na isongona na manugu ikikerena babi na nabana na isongona isa.

¹⁸ Ko na gicalai tomena tu mina boka revangia sapi. Isa sa isongia na gicalai sa mi roiti votunia sa na nabana na manugu isa, ura na nabana kai tinoni sisa. Ko na nabana isa sa 666.

14

Na lami beto ira na ona tinoni

¹ Ego qa doru qau poni qa batia mule sa na lami sa korapa turu pa kubo pa Zaione, beto qai korapa turu tavitia isa sira kai gogoto madengavulu ka made tina tinoni, ko sa takuti pana readi sa na isongona na lami isa beto na isongona na Tamana.

² Beto qa nongoria sa kai ovovele sa lagere vei pa noka, na ovovele isa sa sa ovanga vei na kijarana na tigi pie beto sa pererekata vei na paka oka, beto

ko na ovovele qa nongoria sa sa vei na ovovelena na mike hapu sa tapidiki.

³ Beto qai kerania ira sa kai kera korega pana moena na totoqona bangara, beto pana moedi ka made manugu toadi beto ira na tinoni mamata. Kepore kai tinoni bi vanonogai sa na kera isa, goto ira tugu kai gogoto madengavulu ka made tina tinoni sa pajukuria na Tamasa pa gugusu pa peso sa qai gigilai.

⁴ Aipira sira qaike vapaji muleniria ira na rereko, ura qai kopu vakorega muleniria mekadi. Aipira sira qai tutia ketakoi sa lao vei na lami. Aipira sira qai tapajuku pana tadira na tinoni pa peso, ko qai vei na vua moena sa tavalao pana tana Tamasa beto na lami sira.

⁵ Kepore kai seseke bai pojai beto sa lioso na dia toa.

Na nongoro tadira kue mateana

⁶ Beto sa qa batia mule sa kai goto mateana sa tatava sae pa nulu vavagalo, sa pogosia na nongoro jongana kole jolana mina vavakato vaniria ira qai suvere pa peso- ira na okoto pupuku tinoni, na okoto bubutu, ira okoto dia parangana beto na okoto minete tinoni.

⁷ Sa vevela viva sisa, pira sau, <<Mu pangaganian na Tamasa beto mu vania na vinatarasae sisa. Ura sa kamua sa na totooso vaituti tana ko mina tutiniria ira na tinoni. Mu vatarasaea isa sa vapo-dakia na oka, na peso, na ivere, beto na vuvugu pie!>> sau.

⁸ Sa tuti ligu lame gu mule sa kai mateana vinarua, pira sau, <<Sa tei vukele tapiara tu!

Sa tei vukele tapiara tu si Babiloni, na kuta gugusu lavata! Isa sa vabuku vadigereniria na ona vaini- na vaini toa bisibosina- sira doru pupuku tinoni,>> sau.

⁹ Beto sa tuti ligu mule sa kai mateana vin-aue, sa vevela viviva vei pira, <<Ira na tinoni qai vatarasaea na manugu piruna beto isa na beku kirena isa, beto ko ira na tinoni qai tekua na vinagigila tana manugu piruna pana readi babi na limadi,

¹⁰ sa mai bukua tugu vei na vaini vinakilasa lavata tana Tamasa, isa sa vei na vaini sake tavai-somanai pie pana ona kapa vinakilasa. Ko ira qai vei inara sa mai tekua na vitigi pa iku nai, pana moedi ira na mateana madidi beto na lami.

¹¹ Ko na tula rovuna na iku sa vavitigiria sa sa memea votu ko sa toa kamua na kamua. Ko kepore korotona na rane na bongi sa na vitigi tadira qai vatarasaea na manugu piruna beto na beku kirena na manugu piruna, beto ko ira na tinoni qai tekua na vinagigilana na isongona isa,>> sau sa na mateana.

¹² Ko sa vei sa mai turu vangaju sira na tinoni tana Tamasa, ira na tinoni qai vataberia na garunu tana Tamasa beto qai range vanabua i Jisu Karisito.

¹³ Beto qa nongoria ara sa kai ovo-vele sa lagere vei pa noka, pira sau, <<Mu kutia sapi: mai tamana sira kopira mai mate pana roiti tana Bangara!>>

<<E, sosoto tugu!>> sau sa na Gagala, <<Mai minere vatale, ura na vuana na dia roiti jongana sa tadoro gigila,>> sau.

Na totoso lolokete pa peso

¹⁴ Beto qa doru qau poni sa qa batia sa kai lei keala, beto pa nare lei isa sa togo sa kame sa vei na Tuna na Tinoni. Pa batuna sa vasaesa na tarapae bangara sa taroiti pa qolo, beto pa limana sa arua kai likoto gea ngongodo lomotoni vuiti.

¹⁵ Beto sa votu lame vei gu mule pa zelepade madina sa kai mateana ko sa vevela laolia sa isa sa togo pa nare lei, <<Mu teku varoitia sa na mua likoto ngongodoni vuiti ko mu aburia sira na vuiti. Ura sa tei kamua tu sa na totoso ababu; sa tei matua tu sa na kasia gusu!>> sau.

¹⁶ Poni sa iruniria na ona likoto ngongodoni vuiti na tinoni sa togo pa lei sa na kasia abana ko sa taabu sa na umuma pa peso.

¹⁷ Beto kai mateana mule sa sa votu lagere vei pa zelepade madina pa noka, sa pogosia mutugu kai likoto tetekuni qurepi sa jola na ganina.

¹⁸ Beto sa kai goto mateana mule sa kopunia na iku sa sa votu lame vei pana ia vavavakukuvuna, beto sa vevela laoa sisa sa arua na likoto sa jola na ganina, <<Mu varoitia sa na mua likoto ganina ko mu kotopo vaikamuniria sira na vuvungu qurepi pa kasia abana, ura qai tei mamadara tu sira na vuvungu qurepi!>> sau.

¹⁹ Poni sa irunia pa peso na mateana sa na ona likoto tetekuni qurepi, ko sa kotopo vaikamuniria sa na vuvungudi na qurepi pa kasia abana beto sa gona laoniria pana ia lavata ketakoi qai tatete momonyo tekuni piena sa na qurepi. Ko na ginuana api sa na vinakilasa tana Tamasa qai gosoria ira na tinoni ikeredi.

²⁰ Ko pa peguruna na gugusu sa kole sa na ia ketakoi qai tatete monyo sira na qurepi, ko na ululuna na orungu sa nyoa votu ketakoi sa sa tata kamua na ruana na hose beto sa nyoro kamua tata kue gogoto kilomita.

15

Ira na Mateana beto ira na Oja Bebetodi

¹ Beto qa batia mule ara sa kai vinagigila pa noka, na poreveveina beto na vaivagabarana. Koledia ketakoi sira ka vitu mateana qai okoto mekai ka vitu oja, ko ira sa na oja bebetodi, ura ira sa qai ule votunia na kokora tana Tamasa.

² Beto qa batia sa kai sakasava sa vei na ivere sa kilanga lioso vei na qelasi sa vaisomanainia na iku. Beto qa batiria sira qai vakilasia sa na manugu piruna, na kirena isa, beto na nabana na isongona isa, ura qaike vatarasaea sa na manugu isa. Qai kole turu tata pana ivere sa kilanga lioso vei na qelasi, ko qai aruria pana limadi sira na mike hapu sa vaniria na Tamasa.

³ Beto qai kerania sa na kera tai Mosese, na nabulu tana Tamasa, beto na kera tana lami:

<<Na poreveveidi beto na vaivagabaradi sira na roiti tamu,

Bangara Tamasa vivamu jola!

Na tuvisidi beto na sosotodi sira na mua uana,

Bangara tadira na pupuku tinoni.

⁴ I sei sa minake boka pangaganigo ao?

Ura ao gu mekamu sa na liosomu.

Doru pupuku tinoni sa mai lame tamu

ko mai todongo vatarasaego,

ura na mua uana tuvisidi sa qai bola votu,>> qarigu.

⁵ Pa liguna sa vei isa qa batia sa tarevanga pa noka sa na zelepade madina pa Aqaqo Vinaego.

⁶ Beto qai votu lame pa zelepade madina sira ka vitu mateana qai pogosia ka vitu oja, qai vasaeria na poko keala kikilangadi, beto na qolo qai kilisavaraniria pa raraqodi.

⁷ Beto kame ira ka made manugu toadi sa sa okoto ianiria ira ka vitu mateana sa na baolo qolo sa pugelia na tagigiri tana Tamasa na toa kole jolana kamua na kamua.

⁸ Na zelepade madina sa sa pugelia na tula sa lame vei pana neqi beto na viva lavata tana Tamasa. Ko kepore sa kai tinoni sa boka tomea na zelepade madina tinganai qai tavagore votu okoto beto tu sira ka vitu oja tadira ka vitu mateana.

16

Ka vitu vinakilasa bebetodi

¹ Beto qa nongoria sa kai ovovele lavata sa koko lame vei pa zelepade madina, sa paranga vei pira pana tadira ka vitu mateana, <<Mu lao, ko mu vuva gorenia pana abana pa peso sira ka vitu baolo tagigiri tana Tamasa,>> sau.

² Ko sa lao na mateana momoe ko sa vuva gorenia pana abana pa peso sa na ona baolo, poni sa rajaria na tubu tadoala beto na vaivitigina jola sira qai tekua na vinagigilana na manugu piruna, beto ira qai vatarasaea na beku kirena isa.

³ Beto na mateana vinarua sa sa vuva gorenia pa ivere sa na ona baolo, ko sa jimiri vei na

orungudi ira na tinoni matedi sa na ivere, ko ira doru sakasava toadi pa ivere sa qai mate beto.

⁴ Beto na mateana vinaue sa vuva gorenia pana pie beto doru vuvugu pie sa na ona baolo, ko qai tapeluku orungu beto sira doru.

⁵ Beto qa nongoria sa na parangana na mateana sa kopuniria na kolo, pira sau,

<<Ao na tuvisimu,
na kopiramu beto na perangaimu tu, na Lio-
somu,
ura na tuvisina sa na mua vaipitu ao.

⁶ Ura qai vanyororia na orungudi
ira na mua tinoni beto ira na tinoni kokorotai,
ko kopira qu vabukuniria na orungu ao sira qai
varivai.

Na padadi tugu ira sa na vinakilasa isa!>> sau.

⁷ Beto qa nongoria mule ara sa na ovo vele sa
lame vei pana ia vavavakukuvuna, pira sau,

<<E, Bangara, ao na Tamasa vivamu jola,
qai tuvisi beto qai sosoto sira na mua vaipitu!
>> sau.

⁸ Beto na mateana vinamade sa vuva gorenia
pana tapo sa na ona baolo, poni sa tavamalumu sa
na tapo ko sa vakukuvuniria na iku sira na tinoni,

⁹ ko ira na tinoni sa qai tavakukuvu vivikere
pana manginina na tapo, ko qai poja vivikeria tu
ira sa na isongona na Tamasa isa sa neqi jolaniria
na oja. Ba qaike gabala loa pale tu ira sa na dia sela
ko bai vatarasaea na Tamasa.

¹⁰ Beto na mateana vinalima sa vuva gorenia
pana totoqona bangara tana manugu piruna sa na
ona baolo, poni sa togai na rodomo kukuni sa na
binangara tana manugu piruna, ko qai garatia tu

na meadi sira na tinoni, ura sa koi vei ngaoloria na vitigi.

¹¹ Beto ko qai poja vivikeria ira sa na Tamasa pa noka, ura sa ngaoloria na vitigina na tubudi. Ba qaike gabala loa pale ira sa na dia roiti ikikeredi.

¹² Beto na mateana vinavonomo sa vuva gorenia pa pie Iupareti sa na ona baolo, ko sa pidili sa na kolo, ko sa tavatana vakole vaniria na soana karovo sira na bangara mai lame vei pa sagere tapo.

¹³ Sa beto isa sa qa batiria sa kue gagala ikikeredi qai dogoro vei na bakarau. Kue gagala ikikeredi aipira sa qai votu lame vei pana mangana na ratovo, pana mangana na manugu piruna, beto pana mangana na tinoni kokorotai sesekena.*

¹⁴ Ura ira sira na gagaladi na tomate ikikeredi qai vavavotu roiti vaivagabaradi. Kue gagala ikikeredi aipira sa qai votu lao pana tadira na bangara pa doru gugusu pa peso, ko qai vaikamuniria ko mai vaipera pana rane lavatana tana Tamasa vivana jola.

¹⁵ (<<Mu vainongoro! Kode mana lao vasiboro vei na tinoni ikikoqu sara! Mina tamana sisa sa korapa suvere gegele, beto sa kopuniria na ona poko ko minake rerege gagado, na tavakekea pana vaikamu tinoni,>> sau si Jisu.)

¹⁶ Ko qai vaikamuniria pana kai ia qai gigalania Amaqedoni pana paranga Hiburu ira na gagala ikikeredi sira na bangaradi na gugusu pa peso.

¹⁷ Beto sa na mateana vinavitu sa vuva gorenia pa vavagalo eqa sa na ona baolo, poni sa tanon-

* **16:13** Na tinoni kokorotai sesekena sa na manugu piruna vinarua.

goro sa kai ovovele lavata sa lame vei pana totoqona bangara pa zelepade madina, sa paranga vei pira, <<Kopira sa okoto!>> sau.

¹⁸ Beto sa kakapi vasiboro sa neqa, sa tanongoro na kukuku, sa perekata sa na paka oka, beto sa jou sa kai nunu lavatana jola. Totonai vei sa taroiti na tinoni pa popodalaina sa sa oqoro pore kai nunu bi kamua sa na lavatana na nunu api.

¹⁹ Ko sa tapaqala ue sa na pesona na gusu lavata, beto ira na gugusu tadira na pupuku tinoni sa qai tajegara beto. Ko pana soana vei isa sa sa vakilasia na Tamasa sa na kuta gugusu pa Babiloni, ko sa vabukunia sa na vaini pana ona kapa vaivakilasana.

²⁰ Doru nusa sa qai maragutu betodia beto na kukubo sa qai tavaarare betodia.

²¹ Beto na kabu aisi pa noka na papada limangavulu kilo na okoto mamatadi sa qai vukele tariria na tinoni ko tinganai qai vamoroania tu ira sa na Tamasa, ura na ikerena jola sa na oja isa.

17

Na tugele lavata beto na manugu piruna

¹ Beto kame ira ka vitu mateana qai aruria ka vitu baolo sa sa lagere ko pira sa paranga veinisiu, <<Mei, lame ko ma vabatinigo na vinakilasa isa mina taroiti pana tana na rereko tugelena sa toqo pana keketaidi soku pie.

² Ira na bangara pa gugugusu pa peso sa qai roiti vabosi tavitia sisa, beto ko ira na tinoni pa peso ba sa tei vabuku vadidigereniria tu na vainina na ona roiti bosina isa,>> sau.

³ Beto sa qa tatoni pana neqi tana Gagala Tabuna ko qa tapogoso lao pana kai qega sara. Ketakoi qa batia ara sa kai rereko sa koi pa narena kai manugu piruna jijimirina, sa takuti pana tinina sa na gagale isongo qai vamoroania na Tamasa beto ko ka vitu batuna beto manogaputa na kekeuna sa na manugu piruna isa.

⁴ Na rereko isa sa sa vasaea na poko davalana beto na jijimirina beto sa sarinia na qolo, na patu poreveveidi beto ko na patu kikilangadi sa na tinina, beto sa arua pana limana sa kai kapa qolo sa pugelia na uana vaivakekeadi beto na pajidi ira na ona toa roiti vabosi.

⁵ Beto pana reana sa takuti sa kai isongo sa pae na ginuana:

BABILONI NA KUTA

NA TINADI DORU TUGELE BETO DORU UANA BO-SIDI PANA KASIA GUSU.

⁶ Beto qa batia ara sa na rereko sa digere talenia na orungudi ira na tinoni tana Tamasa beto ira qai mate talenia na dia rangena i Jisu.

Ko totonai qa batia isa sa qa gabara vivitigi.

⁷ Poni sa nanasa veinisiu pira sa na mateana: <<Ai sa vei ko qu gabara tu sao? Ma ule vakabere vanigo sa na ginuana golomona na veveina na rereko ina, beto ko veveina isa na manugu piruna ka vitu batuna beto ka manogaputa kekeuna, isa na manugu ketakoi sa koi na rereko ina.

⁸ Na manugu piruna qu batia ao ina sa na toana mai tu perangana, ba sa tei mate tu; beto tata mina votu sale vei pana leo oqili kepore vinabetona sisa ko na vinabetona sa kode tapipiara sisa. Ira na tinoni suveredi pa kasia gusu sake takuti

nisongodi pana buka sa kolea nisongodi ira qai tekua na toa jola pa popodalaina tu sa taroit na kasia gusu, sa kode mai gabarania ira sisa tonai mai batia. Ura na toana mai tu perangana sisa; kopira sa tei mate tu; ba kode mina bola ligu sisa.

⁹ Ko api sa na gigalai tomena tu mina boka revangia na ginuana. Ira ka vitu batuna sa ira ka vitu kukubo ketakoi sa totoqo na rereko, ko ira ka vitu bangara tugu sira.

¹⁰ Ka lima sa tei jola tu na dia binangara, ba kame sa korapa, goto isa na vinavitu sa sa oqoro lame, ba totonai mina lame isa poni sa kode na toto papakana gu sa mina bangara isa.

¹¹ Goto isa na manugu piruna na toana perangana, ba kopira tei kepore tugu, sa isa tugu sa na bangara vinavesu, ko isa sa kame tugu ira ka vitu sisa, ko kode mina gosoriagana tugu na vinakilasa sisa.

¹² Goto ka manogaputa kekeuna qu batiria sa ira ka manogaputa bangara sira. Qai oqoro tekua na neqi binangara sira, ba tonai mai tekua na neqi ko mai bangara sa kode mai kole bangara tavitia kai aoa sa na manugu piruna.

¹³ Ira ka manogaputa aipira sa kame gu na dia roroqu ko mai loa lao vania gu na manugu piruna sa na dia neqi na viva.

¹⁴ Ira pira mai rajai sa na lami, ba mina vakilasaria na lami sira. Ura isa sa na Kuta tadira na kuta beto na Bangara tadira na bangara. Mai varene tavitia isa sira na ona tinoni takukudi, taviledi beto qai turu vamauru pana dia rarange,>> sau sa na mateana.

¹⁵ Beto pira mule saunisiu sa na mateana, <<Ira

na pie qu batiria ao, ira qai kole pa keketaina na rereko tugele, sa ira na gogoto tinoni, na minete tinoni, na pupuku tinoni beto ira na tinoni okoko-todia parangana.

¹⁶ Goto ka manogaputa kekeuna beto na manugu piruna qu batiria ao, sa maike tavaraguania sa na rereko tugele isa. Ko mai teku variunia sira doru ona sakasava sa isongoria beto mai loa vagagado pale. Mai gani rikatia na masana beto mai vato pale pa iku.

¹⁷ Ura sa vakolea na Tamasa tu pa bulodi sa mai vei tugu ko mina gore votu sa na ona roroqu tonai mina kame na dia vinaego beto qai loa lao vania na manugu piruna sa na dia neqi binangara ko tinganai mai gore votu beto sa doru paranga tana Tamasa.

¹⁸ Goto isa na rereko qu batia ao ina sa na gugusu lavata sa bangaraniria doru bangara pa peso,>> sau.

18

Sa tajagara tapiara na gugusu Babiloni

¹ Ego sa jola inara sa vei sa qa batia mule sa kai goto mateana sa lagere vei pa noka. Sa isongia na neqi lavatana jola sisa beto na malakapina sa vakaberia sa na kasia gusu.

² Sa vevela viviva vei pira sisa,
<<Sa vukele tajagara! Vukele tajagara!
I Babiloni, na kuta gugusu lavata!
Ko kopira na dia ia susuverena na tomate,
na dia gusu susuverena ira na ongu ikikeredi,
na susuverena tadira na manugu tatavadi,
nake liosodi beto qaike tatavaragua.

³ Ura na ona vaini bisibosina
sa vabuku digereniria sira doru pupuku
tinoni.

Beto ira na babangara pa peso
sa qai roiti vabosi tavitia sisa.

Beto ko ira na tinoni qai vaivavai lao lame
sa qai isisongo talenia sa na roiti vabosi
tana,>> sau.

⁴ Beto qa nongoria mule ara sa kai ovovele sa
lagere vei pa noka, pira sau,

<<Mu votu taloa lame pana gugusu isa
sagou na qua tinoni,

ko muke somanania
na uana ikikerena tana,

ko muke somana gosoria
na vinakilasa tana!

⁵ Ura qai vaitotopare sae pa noka
sa na sela tana,

beto ko sake koroto roquria na Tamasa
sira na roiti ikikeredi tana.

⁶ Mu roiti laonia tana
sisa vei sa roiti laonia isa tadira goto,

vatamo ruania padana nona roiti
sa na vinakilasa tana,

na ona kapa sa mu vatamo ruania
na neqina na buku sa vaivabuku vadigerenia.

⁷ Kai muqisi vei sa valavata mulenia mekana
beto sa suvere vatatalegana,

poni sa ao ba mu vania tugu
na vitigi beto na takulanga.

Ura pa bulona pira sau sisa,
<Na kalao qa togo bangara sara, nake nan-
aboko sara,

beto ko na takulanga manake isongo gosoria,> sau.

⁸ Ko sa vei sa na oja mina gosororia isa sa mai mekarai raja pana kai rane gu: na mate, na takulanga, beto na songe.

Beto mina tavurungu pana iku, ura na Bangara na Tamasa mina vakilasia isa sa na vivana jola,>> sau sa na ovovele pa noka.

⁹ Beto ira na bangara pa peso, ira qai somana roiti vabosi tavitia isa beto qai suvere vatalegadia vei isa, sa mai lukana beto mai lukana takulanga-nia sisa, tonai mai batia na tulana na iku sa gania isa.

¹⁰ Ira kode mai turu pa souna tu, ura qai matagutu kita mai somana tavavitigi qarigu, beto pira marigu,

<<Vaivatakulanga jola! Vaivatakulanga jola!

Na kuta gugusu lavata!

Babiloni, na kuta gugusu neqina jola!

Pana kai totoaso papakana gu sa sa kamugo na vinakilasa!>> marigu.

¹¹ Ira na tinoni vavai pa peso mai lukana takulangania sisa, ura kepore mule na tinoni bi vaitekuria na dia sakasava.

¹² Kepore tugu bi vairia na dia qolo, na siliva, na patu poreveveidi beto na patu kikilangadi, beto ko vei tugu ira na poko lineni, na poko jijimiridi, na kala davalala, na silika. Na gou umumanga jongadi qaike boka vavainiria, na barasi, na aeana, na patu mabolo sa sae na vaidi qaike boka vairia, beto kai sava qai gigalania na aivori sa taroiti pana livo manugu, beto na gou poreveveidi.

¹³ Beto na oela umumanga jonga na vuvurun-guna, na pepiumu umumanga jonga. Beto ko vei tugu na vavakukuvu ruqa umanga jonga, na moa. Beto na vaini, na oela olive, na palava, na vuiti, beto vei tugu na bulumakau, na sipi, na hose beto na totopili qai ragataria beto vei tugu na pinausu qai tavai teku.

¹⁴ Qai paranga lao pana tana sira na tinoni vavai,
<<Ira doru sakasava qu nyonyorogua jolaniria ao sa qai tateku pale pana tamu.
Beto doru sakasa qai bata jonga beto qai kilanga sa qai mumuridia pana tamu,
ko kopira munake isongo bati liguria!>> qarigu.

¹⁵ Ko ira na tinoni vavai qai isisongo talea na kole roiti vavai pana gusu lavata isa sa mai turu pa souna ura qai matagutu kita mai somana gosoria na vitigi tana, sa mai lukana takulangania sisa,

¹⁶ pira marigu,
<<Vaivatakulanga jola! Vaivatakulanga jola!
Sa na kuta gugusu lavata!
Sa tavapopokonia na poko poreveveidi,
na poko davalana beto na jijimirina,
sa tavararinia na qolo, na patu poreveveidi,
beto na patu kikilangadi!

¹⁷ Ba pana kai toতোসো papakana gu
sa qai mumuri betodia sira na isisongo aipira!
>> marigu.

Ko ira doru kapini pana vaka, ira qai tuti pa vaka, beto ira na boe, ira qai roiti teku poata pa vaka, sa mai turu pa souna,

¹⁸ ko mai lukana sa totonai mai batia na tulana na iku sa vurungia na gugusu, ko pira marigu,

<<Kepore sosoto sa kai gugusu bi poreveveina jolania na kuta gusu lavata ina!>> marigu.

19 Beto mai repo tarini kovuru peso na batudi beto mai lukana takulangania vei pira,
<<Vaivatakulanga jola! Vaivatakulanga jola!

Na kuta gugusu lavata!

Ira doru poredia vaka qai rerege pa ivere
sa qai isisongo pana isisongo tana!

Ba pana kai totošo papakana gu
sa qai mumuri betodia sira doru sakasava!

20 Mu suvere qeqera sa agou pa noka,
beto agou na tinoni tana Tamasa,
na tinoni tagarunumi beto na tinoni kokorotai.

Ura sa tei vakilasania tu na Tamasa isa
sira na ngangangulu sa roiti lamenia isa tamu-
gou,>> marigu, sau sa na ovozele.

21 Beto sa sa ovulu tekua tu kai mateana
neneqina sa kai patu doa lavata, ko sa gona gore-
nia pa ivere lavata, beto sa paranga,

<<Inara mina tavakilasa vei
si Babiloni na kuta gusu lavata.

Mina tagona gore valupi vei na patu pa kolo,
ko minake isongo tabata ligu.

22 Ko minake tanongoro ligu pana tamu
sa na ovozele na mike hapu, na keradi na
tinoni, na kuvili!

Ira na bobokadi pana okokoto roiti pa lima
sa maike tabata ligu pana tamu.

Beto ko na ovozele na patu doa vavakovuru
palava

sa maike isongo tanongoro pana tamu.

23 Na kabere na juke
minake isongo tabata ligu pana tamu,

beto maike isongo tanongoro ligu
sa na ovoveledi ira na marene na rereko koni
vaialavadi.

Ira na mua tinoni vavai
sa qai tinoni poreveveidi jola pa kasia gusu,
beto ira doru pupuku tinoni
sa qai tatonu vapiro pana potana ikeredi
tamu,>> sau.

²⁴ Ko sa tavakilasa si Babiloni, ura sa tagoreniria
isa sa na orungudi ira doru tinoni tana Tamasa, ira
na tinoni kokorotai, beto ko ira doru qai tavamate
pa kasia gusu!

19

Na vatarasae pa noka

¹ Pana ligudi aipira sa qa nongoro veinia ara na
ovovelena kai vaikamu minete lavata sa pa noka,
pira qarigu,

<<Vatarasaea na Tamasa!

Na inaalo, na vinalavata, beto na neqi
sa tana na oda Tamasa!

² Ura qai tuvisi beto qai sosoto sira nona
vaituti!

Sa tei pitua tu isa sa na rereko tugele lavata
isa sa toni vaselai na gugusu pa peso
pana ona uana bosina.

Ko sa vakilasia na Tamasa sisa,
ura sa vamateria na ona nabulu,>> sau.

³ Beto qai kai vela viva vei mule pira,
<<Vatarasaea na Tamasa!

Na tulana na iku sa vurungia na gusu lavata
isa
sake koroto sae kamua na kamua,>> qarigu.

⁴ Poni qai opo kokopo gore sira ka rabete made tinoni mamata, beto ko ira ka made manugu toadi, ko qai vatarasaea sa na Tamasa sa togo pana ona totoqona bangara, pira qarigu, <<Agua! vatarasaea na Tamasa!>> qarigu.

Na vavolo vaialava tana lami

⁵ Beto kai ovovele sa sa koko lame vei pana totoqona bangara, pira sau, <<Vatarasaea na oda Tamasa, agou doru na ona nabulu beto agou doru tinoni ikete na lavata qu pangagania na Tamasa,>> sau.

⁶ Beto qa nongoro veinia ara na ovovelena kai minete tinoni lavata sa ovanga vei na kijarani pie, beto sa vei na pererekatadi na paka oka lavata, pira qarigu, <<Vatarasaea na Tamasa!

Ura na Bangara, na oda Tamasa vivana jola, sa sa bangara.

⁷ Ta qegera beto ta mekarai qegera, beto ta vania na vinalavata sisa. Ura sa tei kamu tu sa na totooso vaialava tana lami, ko sa tei vatana vakolea tu mekana sa na ona rereko.

⁸ Sa tei taiania tu na rereko sa na poko koregana sa vasaea, sa kilanga beto na liosona,>> sau. (Na poko koregana sa ira na uana tuvisidi tadira na tinoni tana Tamasa.)

⁹ Beto sa paranga lame taqu sa na mateana, pira sau, <<Mu kutia sa pira sau, <Mai tamana sira na tinoni qai tasoru ko mai somanania na vavolo vaialavana na lami,> mugu. Aipira sa na paranga sosotodi tana Tamasa,>> sau sa na mateana.

¹⁰ Poni qa kokopo gore todongo pa nenena ko ma vatarasaea qau, ba pira tu saunisiu, <<Muke roitinia isa! Ura ara sa kai nabulu vevei mutugu ao beto veveidi tugu ira na tasimu qai ule votunia na vavakatona i Jisu Karisito. Na Tamasa tu sa mu vatarasaea! Ura na vavakatona i Jisu sa sa vakanokoria ira na tinoni kokorotai ko qai ule votunia nona nongoro,>> sau.

Na tinoni sa koi pana hose keka

¹¹ Beto qa batia sa na oka sa tarevanga, poni qa doro qau sa qa batia sa kai hose keka ko isa sa koi pa narena na hose sa sa tagigala Na Tarangena beto Na Sosoto. Ko pana tuvisi sa tutiniria sira na tinoni beto sa rajaria na ona kana.

¹² Na matana sa qai vei na memeanana na iku, beto pa batuna na kubo tarapae bangara sa vasaeria. Kai isongona sa takuti kolena pana tana, ba kepore na tinoni sa gigilai goto mekana gu isa sa gigilai sa na isongo isa.

¹³ Sa vasaea na poko gojo doru sa tavatubulunia na orungudi ira na ona kana. Na isongona sa Na Paranga tana Tamasa.

¹⁴ Beto qai tutia ira na minete tinoni vaipera pa noka, qai vasaeria na poko keala poreveveidi, na liosodi, beto qai okoto koi pa naredi na hose.

¹⁵ Sa bola votu vei pana mangana sa kai benete vaipera sa jola na ganina, isa mina vakilasaniria ira na pupuku tinoni qai kanai, beto mina ban-garaniria ko minake aru qequeraniria. Mina vak-ilasa vamateria isa sira pana ona tagigiri na Tamasa vivana jola, mina vei puputa kai tinoni

sa kole tetete vakoloria na qurepi pana tete momonyoni vaini.

¹⁶ Beto sa takuti pana ona poko gojo doru beto pana avana pa kale nene matuana sa na isongo pira qai paranga vei:

NA KUTA TADIRA NA KUTA BETO NA BANGARA
TADIRA NA BANGARA.

¹⁷ Beto qa batia mule sa kai mateana sa kole turuona pa narena tapo, beto sa kole kukuria sira doru manugu tatava qai kole tatava lao lame pa vavagalo eqa, pira sauniria, <<Mei, lame vaikamu pana vavolo lavata tana Tamasa!

¹⁸ Mu lame ko mu ganiria na masadi ira na bangara, na masadi ira na mamata tadira na tinoni vaipera, na masadi ira na varene, na masadi na hose, beto na masadi ira na tinoni qai kokoi pa naredi na hose, beto ko na masadi ira doru tinoni, na tinoni taruvatadi na pinausu, ikete na lavata! >> sau.

¹⁹ Beto isa sa qa batia sa na manugu piruna beto ira na babangara pa peso, beto na dia pupuku tinoni vaipera lavata sa qai vaikamu, ko mai rajai sa isa sa koi pa narena na hose, beto ko ira na tinoni vaipera tana qarigu.

²⁰ Ko sa tateku sa na manugu piruna tataviti na tinoni kokorotai sesekena sa roroitiniria na roiti vaivagabaradi pa moena na manugu piruna. Ira tugu na roiti vaivagabaradi aipira sa sa toni vaipiruniria ira qai tekua na vinagigila tana manugu piruna beto ko qai vatarasaea na kirena manugu piruna. Ko ira karu pira sa qai tagona lao toa pa leo kolo iku sa vurungia na nai.

²¹ Goto ira doru dia tinoni vaipera sa sa vamate beto paleria isa sa togo pana hose, pana ona

benete vaipera isa sa bola votu lame vei pana mangana. Ko qai poteniria doru manugu tatavadi sa na masadi.

20

Kai tina aoro

¹ Beto qa batia sa kai mateana sa lagere vei pa noka, sa korapa araruaona sa na viduluna na pateina na oqili kepore vinabetona, beto kai seni lavata.

² Sa vakilasia ko sa aru tamania sa na ratovo, isa na dole kolena tu pa moa, na isongona sa na bangaradi ira na tomate babi i Setani ina, ko sa piu vakole pale kai tina aoro.

³ Sa piu betoa poni sa gona kura gorenia pa leo oqili kepore vinabetona beto sa patei tari vamauria beto sa vakolenia kai vinagigila mauruna ko minake tarevanga, ko mike toni vapiruria na pupuku tinoni, tinganai mina okoto kai tina aoro. Pa liguna tu isa, beto mina taruvata pana kai i go toto so papakana.

⁴ Beto qa batiria sa okoto totoqona bangara, beto ira na tinoni qai korapa toqoria, ira qai tava-malumunia na vaituti. Ira sa na ongudi ira qai tamaja kujuku na batudi, pana ginuana ira sa qai ule votunia na vavakatona i Jisu beto na paranga tana Tamasa, beto ko qaike vatarasaea ira sa na manugu piruna babi na beku kirena, beto qaike tekua na vinagigila tana manugu piruna pana readi babi na limadi. Ira sa qai toa mule ko qai togo bangara tavitia na Karisito kai tina aoro.

⁵ Ko inara sa vei sa na toto so turu mule momoe mai turu mule ira na tinoni. Goto ira doru tinoni

matedi qai kole jola sa qaike toa mule, tinganai sa jola sa kai tina aoro.

⁶ Mai tamana sira qai somana turu mule pana totošo turu mule momoe; na ona tinoni na Tamasa sira. Ira sa minake vakilasaria na mate vinarua, goto ira sa na iama tana Tamasa beto tana Karisito, beto ko mai bangara tavitia isa pana kai tina aoro.

Sa tavakilasa si Setani

⁷ Totonai mina jola sa kai tina aoro, sa mina taruvata ketakoi sa tapiu si Setani,

⁸ ko mina votu lame toni vapiruria sira pupuku tinoni pa made vivisona na kasia gusu, ira qai tagigala Qoqi beto Maqoqi. Mina vaikamuniria i Setani sira ko mai vaipera, ko na sokudi ira sa sa vei tugu na nagasa pa poanana.

⁹ Qai saea sa doru eqa pa peso ko qai vaikamu amu vailivutainia ira sa na gugusu ia tadira na tinoni tana Tamasa beto isa na gugusu taroroqu vivitigina tana. Ba sa lagere tu sa na iku pa noka, ko sa vurungu vamate betoria sira doru qai vaikamu.

¹⁰ Goto na bangaradi ira na tomate, isa sa toni vapiruria ira na tinoni, sa sa tagona lao pana pou kolo iku beto na iku nai manginina. Isa sa na ia ketakoi qai tagona lao na manugu piruna beto na tinoni kokorotai sesekena, ko mai kole tavavitigi viviva pana ia isa na rane na bongi ko mina kamua na kamua.

Na vaituti bebetona

¹¹ Beto qa batia ara sa kai totoqona bangara, na lavatana beto na kekealana, beto qa batia tugu

sisa sa toqo ketakoi. Qai ukunia na oka beto na peso sisa, qai mumuridia ko qaike tabata ligu.

¹² Beto qa batiria sira qai tei mate tu, na iketedi na lavatadi, qai kole turu pa moena na totoqona bangara. Qai tavaloto revanga sira na buka, beto sa tavaloto revanga mule sa kame isa na buka sa kolea nisongodi ira qai tekua na toa. Ko qai tatuti sira qai tei mate tu, pana okokotona na dia roiti qai roitiniria, vei qai takuti pana buka ira.

¹³ Beto na ivere sa lua votuniria sira na tinoni matedi pa leona, beto na mate beto na ia tadira na matedi ba qai lua votuniria sira na tinoni matedi qai kole pa leona, ko qai tatuti pana okokoto roiti qai roitiniria.

¹⁴ Beto na Mate beto ko na ia tadira na matedi sa qai tagona lao pana ovuku iku. Na ovuku iku api sa isa na mate vinarua.

¹⁵ Ko ira doru sake takuti na isongodi pana Buka Toa, sa qai tagona lao pa leo ovuku iku.

21

Na Noka Koregana beto na Peso Koregana

¹ Beto qa batia sa na oka koregana beto na peso koregana. Ura sa tei maragutuona tu sa na oka momoena beto na peso momoena, beto na ivere ba sa maragutuona tu.

² Beto qa batia sa na gugusu madina, isa na Jerusalema koregana, sa korapa votu lagere vei tana Tamasa pa noka. Ko sa tei tavasari vatanana tu, ko sa babata jonga jola vei na rereko sa tavatana ko mina alavia sa na marene mina tekua.

³ Qa nongoria mule sa kai ovovele lavata sa lame vei pana totoqona bangara, pira sau, <<Vainongoro, na susuverena tana Tamasa sa sa kole tavitiria ira na tinoni! Ko isa mina suvere tavitiria beto ira sa mai ona tinoni isa. Na Tamasa mekana mina suvere tavitiria ko mina dia Tamasa.

⁴ Mina nyunyu paleria sira na oni matadi. Na mate mina kepore sa totonai, beto vei tugu na takulanga, na lukana, beto na vitigi. Ura na sakasa leludi sa qai tei mumuri tu,>> sau.

⁵ Beto sa paranga sisa sa togo pana totoqona bangara, <<Vainongoro, ara qa vakorega betoria sira doru sakasava!>> sau. Beto pira saunisiu mule, <<Mu kutiria sa aipira, ura na paranga aipira sa na tarangedi beto na sosotodi,>> sau.

⁶ Beto pira mule saunisiu, <<Kopira qai okoto beto sira na sakasa aipira! Ara sa na alapa beto na omeqa, na popodalaina beto na vinabetona. Isa na tinoni sa kidepe sa ara mana vania na pie bukuna sa lame vei pana vuvugu pie sa kolea toa jola, ko minake vaia sa na pie isa.

⁷ Ko na tinoni mina varene pana rarange sa mina teku isongoria sa na sakasa aipira pana taqu, beto ko ara sa mina na ona Tamasa, goto isa sa mina tuqu ara.

⁸ Goto ira na mamatagutu arudi, ira qai vukele pana dia rarange, ira sa paji na dia toa, qai vaivamate, qai roiti vabosi, qai roroiti potana, qai vavatarasae beku, beto ira doru tinoni sesekei sa na iadi sa pa ovuku iku nai. Ko isa sa na mate vinarua,>> sau.

Na Jerusalema koregana

⁹ Beto kame ira ka vitu mateana, ira qai aruria ka vitu baolo sa pugeleria ka vitu oja bebetodi, sa sa lame pana taqu ko sa paranga vei pira, <<Mei, lame ko ma vabatinigo na rereko isa na maqotana na lami,>> sau.

¹⁰ Beto sa igorosiu na Gagala sara beto sa pogoso sagere saenisiu na mateana pana kai kubo lavatana beto na ululuna jola. Beto sa vadogoroni-siu sa na Gusu Madina Jerusalema, isa sa korapa lagere vei pana tana Tamasa pa noka.

¹¹ Ko na gusu isa sa kilangania na malakapina na Tamasa, ko na kilangana sa vei kai patu porereveina, sa kilanga lioso vei na patu jasipa.

¹² Na babana pana vailivutaina sa na lavatana beto na ululuna, ka manogarua atakamanana, ko ka manogarua mateana tugu sa qai kopu pana okoto atakamana. Qai takuti pana atakamanadi sa na isongodi ira ka manogarua bubutu Izireli.

¹³ Qai okoto kukue atakamana beto sa ka made kalena: kue keta pa sagere tapo, kue keta pa suvu tapo, kue pa kale meri, beto kue pa kale matua.

¹⁴ Na babana tobana na gugusu lavata isa sa tavaturu pana ka manogarua patu patubiti maurudi, beto qai okoto takuti pana patu ira sa na isongodi ira ka manogarua tinoni tagarunudi tana lami.

¹⁵ Ko isa na mateana sa parangasiu ara sa sa arua kai kolu qolo papadana, ko mi padai sa na gugusu, ira na atakamana, beto na babana tobana sau.

¹⁶ Qai vaitoto beto sa ka made kalena na gusu lavata isa, ko na kakasana sa sa vaitoto vei tugu na revatana. Sa padani kolu papadana sa na

gugusu lavata poni na kakasana, ululuna, beto na revatana na gugusu sa qai okoto karu tina made gogoto kilomita beto.

¹⁷ Sa padai mutugu na mateana sa na babanana, sa kai gogoto madengavulu kobu lima na ululuna. Sa pada veinia tugu qai papada vei ira na tinoni totonai.

¹⁸ Na babana tobana sa na patu jasipa, goto na gusu doruna sa sa taroiti pana qolo, sa kilanga vei na qelasi liosona.

¹⁹ Na patu kokovanana na babana tobana na gusu lavata sa sa tasari vovolosonia na okokoto patu poreveveidi. Na patu kokovana momoe sa na patu jasipa, na vinarua sa bu vei na patu sapira, na vinaue na aqate sa nyoro vajimiri, goto na vinamade sa na patu emerolo.

²⁰ Na vinalima sa na patu sadonikisi soku kalana, na vinavonomo sa na patu kanaliani, na vinavitu na patu kiresilaiti boboe, na vinavesu na patu berielo, na vinasia na patu topazi, na vinamanogaputa na patu karaesoparasi, na vinamanogameka sa na patu jasinita, beto na vinamanogarua sa na patu ametiseti.

²¹ Ira ka manogarua atakamana pori sa qai okoto taroiti pana ka manogarua patu kikilangadi. Beto na soana lavata pana gusu lavata sa sa taroiti pana gagale qolo ko sa kilanga lioso vei na qelasi.

²² Kepore sa kai zelepade madina ba batia pa korapana na gugusu, ura isa tugu na Bangara na Tamasa vivana jola beto na lami sa na zelepade madina tana gugusu lavata isa.

²³ Na gugusu isa sake kilu isongia na tapo babi

na popu ko bai vakaberia sa na gugusu, ura na malakapina na Tamasa sa kabere pa vailivutaina beto na lami sa na juke tana gugusu isa.

²⁴ Ko ira na pupuku tinoni sa mai rerege pana kabere tana gusu isa beto ko ira na bangara pa peso sa mai pogoso laonia na dia isisongo vinalavata pana gusu isa.

²⁵ Na atakamana sa maike isongo tapatei na rane doruna, ura kepore bongina sa na ia isa.

²⁶ Beto mai pogoso tome laonia pa korapa gugusu lavata isa sira na isisongo jojongadi beto na vinalavata tadira na pupuku tinoni.

²⁷ Goto minake isongo tavatome lao pana gugusu isa sa kai sakasava pajina, babi isa sa roroi-tinia na roiti vaivakeadi beto sa seseke. Ba ira gu sa takuti na isongodi pana Buka Toa tana lami sa mai tome pana gugusu isa.

22

¹ Beto sa vabatinisiu tugu na mateana sa na pie vaivatoana, sa lioso vatatale, sa nyoro lagere vei pana totoqona bangara tana Tamasa beto na lami,

² ko sa nyoro gore vei pa korapana na soana lavata pa gugusu lavata. Pana karu kalena na ovuku sa turu sa na gou vaivatoana, sa vua manogarua totofo pana kai aoro, kai totofo pa kai popu; beto ko ira na equruna sa na sasalanadi ira na pupuku tinoni.

³ Kepore kai sa talevena pana tana Tamasa sa mina kole pa gugusu isa, goto na totoqona bangara beto na lami gu sa pana ia isa beto ira na ona nabulu sa mai vatarasaea.

⁴ Kode mai batia na isumatana isa, beto mina takuti pana readi sa na isongona isa.

⁵ Na bongi sa mina kepore sa ketakoi, beto na juke beto na tapo sa maike kilu kole, ura na Bangara, na Tamasa gu sa na dia kabere, ko ira sa mai kole gu bangara kamua na kamua.

Na mule lame tana Karisito

⁶ Beto sa pira saunisiu sisa, <<Na paranga aipira sa na tarangedi beto na sosotodi. Na Bangara, isa tugu na Tamasa sa ianiria na neqi ira na tinoni kokorotai, sa sa garunia sa nona mateana, ko mi vabatiniria sira na ona nabulu, ira na sakasava sa tata mai pidoko lame.

⁷ Mu vainongoro ko! Sa tata gu na lamequ sara! Mai tamana sira qai vataberia na paranga kokorotai qai kole pana buka api!>> sau.

⁸ Ara Jone, sa qa nongororia beto qa batiria sira doru sakasa aipira. Ko totonai qa nongoria na batiria poni sa qa kokopo gore pa peso ko ma vatarasaea sa na mateana isa sa vabatinisiu na sakasava inara qau,

⁹ poni sa paranga sa na mateana, <<Dai, muke roitinia isa! Ara ba kai nabulu veveimu tugu ao, beto veveidi tugu ira na tavitimu, na tinoni kokorotai, beto ko ira doru qai vataberia na paranga pana buka api. Goto na Tamasa tu sa mu vatarasaea!>> sau.

¹⁰ Beto pira sa poja veinisiu, <<Muke aru goloria sira na paranga kokorotai pana buka api, ura sa tata lame gu sa na totošo tonai mai pidoko lame sa aipira.

¹¹ Goto kopira sa isa na tinoni sa roitinia na roiti ikikerena, sa mi lalaona tugu roitinia na ikerena,

isa sa paji na ona toa sa mi toania tugu laona sa na toa pajina; isa sa tuvisi mi laona tugu roiti vatuvisi, beto isa sa lioso na ona toa sa mi suvere lioso tugu laona,>> sau.

¹² Sa paranga si Jisu, <<Mu vainongoro! Sa tata gu na lamequ sara. Mana pogosoria lame sa na pinia mana ianiria na tinoni, isa na padana na okokotona na dia roiti qai roitiniria.

¹³ Ara sa na alapa beto na omeqa, na momoe beto na liligu, na popodalaina beto na vinabetona.

¹⁴ Mai tamana sira qai tei valiosoria tu na dia poko, ko mai tavamalumu ko mai tutia sa na soana sa lao tome vei pana atakamanana na gusu lavata, ko mai somana tekua sa na vuana na gou vaivatoana.

¹⁵ Goto pa peguruna na gugusu lavata sira qaike tavamalumu ko mai tome sira na tinoni ikikeredi, ira qai roroiti potana, na roiti vabosi, vaivamate, vatarasae beku, beto ko ira sa learia na roiti seseke.

¹⁶ Ara Jisu sa qa garunu laonia sa na qua mateana, ko mina vavakatonina pana tadira na ekelesia sira na sakasa aipira. Ara gu sa na tuti lamequ beto na podo tutiqu pana tai Devita, beto ara tugu sa na seru vuvugei jonga sa tolanga,>> sau.

¹⁷ Na Gagala beto na maqotana na lami sa qai paranga lao tai Jisu, <<Mu lame,>> qarigu.

Beto ko isa sa nongoria na paranga api ba mi paranga vei tugu, <<Mu lame,>> miu.

Ko agou doru qu kidepe, sa mu lame. Isa sa nyorogua sa mi tekua sa na kolo vaivatoana sa kepore na vaina.

Ira na paranga vinabebeto

¹⁸ Ara Jone sa qa paranga vabalauria sira doru qai nongoria na paranga kokorotai qai kole pana buka api: na tinoni mina vatamo laoniria mule kakiana, sa kode mina tamo lao vania mule na Tamasa pana tana sira na oja qai takuti pana buka api.

¹⁹ Beto na tinoni mina teku paleria sira kaki paranga kokorotai qai kole pana buka api, sa mina teku palea tugu na Tamasa pana tana sa na iana pana vuana na gou vaivatoana beto pana gugusu madina qai tavavakato pana buka api.

²⁰ Isa sa vavakatoniria doru sakasava aipira sa sa paranga, <<E, sa tata gu na lamequ sara!>> sau. Agua. Mu lame, Bangara Jisu!

²¹ Na vairoqu vaialona tana Bangara i Jisu mi kole somana pana tamugou dodoru tinoni tana Tamasa! Agua.

Luqa Full Bible

The Holy Bible in the Lungga language of the Solomon Islands

copyright © 2024 The Seed Company and Islands Bible Ministries

Language: Luqa (Lungga)

Contributor: Islands Bible Ministries

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-05-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 9 May 2025 from source files dated 10 May 2025

5d1e81f5-a5ad-515f-b060-b232902280e1